

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia. Muutosten tarkoituksena on mahdollistaa se, että huoneistotietojärjestelmästä siirretään positiiviseen luottotietorekisteriin taloyhtiölainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä luonnollisen henkilön luottokelpoisuuden arviointia varten.

Positiivisesta luottotietorekisteristä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi luotonantajia koskeva velvollisuus tunnistaa luotonhakija ennen tietojen hakemista rekisteristä. Muutoksen tarkoituksena on vähentää tietojen väärinkäytösriskejä. Lakiin ehdotetaan lisäksi täsmennyksiä, joilla huomioidaan EU:n tuomioistuimen henkilötietojen suojaa koskevan tulkintakäytännön kehitys.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	5
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	6
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	12
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	12
6 Lausuntopalaute.....	12
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	12
8 Lakia alemman asteinen sääntely	20
9 Voimaantulo	20
10 Toimeenpano ja seuranta	20
11 Suhde muihin esityksiin.....	21
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	21
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	21
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	21
LAKIEHDOTUS	27
Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta	27
LIITE	32
RINNAKKAISTEKSTI.....	32
Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta	32
ASETUSLUONNOS	40
Valtioneuvoston asetus eräistä positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavista tiedoista annetun asetuksen muuttamisesta	40
MUUT LIITTEET	41
LIITE	41

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Positiivinen luottotietorekisteri on Verohallinnon Tulorekisteriyksikön ylläpitämä rekisteri, josta säädetään laissa positiivisesta luottotietorekisteristä (793/2022). Positiiviseen luottotietorekisteriin kerätään tietoja luonnollisten henkilöiden luotoista ja tuloista. Lain voimassa oleviin säännöksiin perustuva rekisterin tekninen toteutus kestää kevääseen 2026 saakka. Rekisteri otettiin käyttöön 1.4.2024 kuluttajaluottojen osalta, ja sen on tarkoitus kattaa muulle luonnolliselle henkilölle kuin kuluttajalle myönnetty luotot 1.6.2026 alkaen.

Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain tarkoituksena on torjua ylivelkaantumista varmistamalla luotettavien luottotietojen saatavuus erityisesti luotonantotilanteessa luottokelpoisuutta arvioitaessa ja parantamalla luonnollisten henkilöiden mahdollisuuksia hallita omaa taloutaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää luotettavien luottomarkkinoita kuvaavien tietojen saatavuutta rahoitusvakauden ja luottomarkkinoiden seurannassa ja valvonnassa.

Rekisterin taustalla on alun perin talouspolitiikan EU-ohjausjakson eli EU:n vuotuisen talouspolitiikan koordinoitimenettelyn puitteissa neuvoston Suomelle hyväksymät vuoden 2019 maakohtaiset suositukset, joissa esitettiin, että Suomi vahvistaa kotitalouksien velkaantuneisuuden seurantaa ja perustaa luottorekisterijärjestelmän. Komissio seuraa suositusten toteutumista.

Lisäksi hallituksen esityksen valmistelun taustalla on Maanmittauslaitoksessa 30.6.2026 saakka käynnissä oleva huoneistotietojärjestelmän jatkokehittämishanke (HTJ2-hanke), jossa huoneistotietojärjestelmään lisätään taloyhtiöiden osakeryhmäkohtaisia luottovastuita koskevat tiedot. Tätä koskevat säännökset on lisätty huoneistotietojärjestelmästä annettuun lakiin 1.6.2023 voimaan tulleella huoneistotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (151/2023). Luottovastuita koskevat tiedot ovat 1.7.2026 alkaen välitettävissä edelleen positiiviseen luottotietorekisteriin. Positiivisen luottotietorekisterin pääasiallisen käyttötarkoituksen kannalta olisi tarkoituksenmukaista, että tiedonsiirtojen edellyttämät lainmuutokset saataisiin voimaan mahdollisimman pian. HTJ2-hanke kuuluu EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) siihen liittyvän Suomen kestävä kasvun ohjelman mukaisesti (RRP) rahoitettaviin hankkeisiin, joiden rahoituksen saamisen edellytykseksi on RRP-dokumentaatioissa asetettu tiettyjen toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen ennalta asetetussa aikataulussa.

Suurimman osan kotitalouksien lainavelasta muodostavat asumiseen liittyvät velat. Valtiovarainministeriön vuonna 2019 tekemän selvityksen mukaan noin kolme neljäsosaa kotitalouksien velasta oli asumiseen liittyvää velkaa: asuntolainoja oli noin 62 prosenttia ja taloyhtiölainoja arviolta noin 14 prosenttia kotitalouksien koko velan määrästä. Tilanne on tilastojen valossa säilynyt positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain voimaantulon jälkeen lähes muuttumattomana. Kotitalouksien kokonaisvelka oli joulukuun 2023 lopussa noin 173 miljardia euroa, josta asuntoluottoja 107 miljardia (62 %) ja asuntoyhteisölainoja kotitalouksien maksettavana noin 23 miljardia euroa (13 %). Taloyhtiölainat muodostavat siten edelleen merkittävän osuuden kotitalouksien veloista, ja kokonaisuutena kotitalouksien veloista noin kolme neljäsosaa liittyy asumiseen. Positiivisesta luottotietorekisteristä annettu laki ei kata luonnollisen henkilön vastuulla olevia taloyhtiölainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevia tietoja. Luotonhaki-ajan luottokelpoisuuden arvioinnin kannalta olisi tärkeää, että positiivinen luottotietorekisteri sisältäisi myös ne. Eduskunnan talousvaliokunta kiirehti taloyhtiölainojen sisällyttämisen luottotietorekisteriin edellyttämien muutosten arviointia ja toteuttamista mietinnössään, joka koski

hallituksen esitystä laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä (TaVM 17/2022 – HE 22/2022 vp).

1.2 Valmistelu

Oikeusministeriö asetti 14.2.2024 työryhmän valmistelemaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamista. Osana hallituksen esityksen valmistelua, työryhmä järjesti luotonantajille sekä rekisteriä käyttäville viranomaisille ja valvontaviranomaisille suunnatun kuulemistilaisuuden 29.5.2024. Tietosuojavaltuutettu on antanut kuulemistilaisuuden jälkeen kirjallisen lausunnon, joka on otettu huomioon hallituksen esityksen luonnoksen perusvalmistelussa. Hallituksen esityksen luonnos oli lausuntokierroksella [...]. Hankkeen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla oikeusministeriön verkkosivustolta ja valtioneuvoston verkkosivustolta tunnuksesta [OM016:00/2024](#).

2 Nykytila ja sen arviointi

Voimassa olevan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 6 §:ssä säädetään rekisteriin luonnollisen henkilön luotoista tallettavista tiedoista. Lain 7 §:ssä säädetään luoton perustiedoista ja 8–13 §:ssä niitä täydentävistä tiedoista, mukaan lukien maksuviivetiedot sekä tiedot velkajärjestelystä ja yrityksen saneerauksesta, joita pidetään niin sanottuina maksuhäiriötietoina (negatiiviset luottotiedot). Yrityksen saneeraustiedot koskevat luonnollisia henkilöitä elinkeinonharjoittajina. Lain 22 §:ssä säädetään yksityiskohtaisesti ja tyhjentävästi niistä tiedoista, jotka rekisteristä luovutetaan luotonantajille. Luotonantajilla ei ole pääsyä kaikkiin rekisterin tietoihin. Eräiden viranomaisten oikeudesta saada tietoja rekisteristä säädetään erikseen lain 24 §:ssä. Lain 32 §:ssä säädetään luottotietojen säilytysajoista tietoryhmittäin. Nykyinen rekisterin tietosisältö kattaa asuntoluottoja ja kuluttajaluottoja koskevat tiedot ja keväästä 2026 alkaen sen on tarkoitus kattaa lisäksi muulle luonnolliselle henkilölle kuin kuluttajalle myönnettyjä luottoja koskevat tiedot.

Huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:ssä säädetään hallintakohderekisteristä. Sen mukaisesti rekisteriin talletetaan muun muassa tiedot asunto-osakeyhtiölle tai asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 1 a §:n soveltamisalaan kuuluvalla keskinäisellä kiinteistöosakeyhtiöllä (joihin jäljempänä viitataan termillä ”asunto-osakeyhtiö”, ”taloyhtiö” tai ”yhtiö”) kuuluvan tai sen hallitsemien kiinteistöjen, rakennuksen, huoneiston ja osakeryhmän tunnuksesta sekä asunto-osakeyhtiölain 6 luvun 3 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten sekä 7 luvun 28 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten mukaisista toimenpiteistä. Lain 13 a §:n mukaan yhtiötä ja hallintakohteita koskevat taloudelliset tiedot hallintakohderekisteriin tallennetaan tieto: 1) yhtiön uudisrakentamista tai perusparannusta varten nostaman luoton kokonaispääomasta; 2) luottoa koskevan luottosopimuksen tekopäivämäärästä; 3) siitä, onko luotto tarkoitettu uudisrakentamista vai yhtiön perusparannusta varten; 4) siitä, jakautuuko vastuu luotosta yhtiössä osakeryhmille; 5) kunkin osakeryhmän kokonaisvastuun määrästä yhtiön lainapääomasta; 6) kunkin osakeryhmän vastattavana olevasta yhtiövastikkeen määrästä eriteltynä asunto-osakeyhtiölain 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun pääomavastikkeeseen ja muuhun vastikkeeseen; sekä 7) 1–6 kohdassa tarkoitettujen tietojen päivitysajankohdasta ja päivittäjästä. Näiden taloudellisten tietojen toimittamiseksi huoneistotietojärjestelmään kootaan lain 17 a §:n ja 17 b §:n mukaisesti tietoja sekä asunto-osakeyhtiöiltä että luotonantajilta. Hallintarekisterin on tarkoitus sisältää edellä tarkoitettut tiedot 30.6.2026 mennessä.

Positiivinen luottotietorekisteri ei toistaiseksi sisällä asunto-osakeyhtiöiden ottamien lainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevia tietoja. Positiivisen luottotietorekisterin kannalta oleelliset tiedot on mahdollista siirtää huoneistotietojärjestelmästä, jonne luotonantajat ilmoittavat

taloyhtiöiden nostamat luotot ja yhtiöiden hallinnon edustajat luottovastuiden jakautumisen osakeryhmille. Huoneistotietojärjestelmään kerättävästä osakeryhmäkohtaisesta tiedosta voidaan muodostaa positiivisen luottotietorekisterin edellyttämä omistajakohtainen tieto yhtiölainoihin liittyvistä vastuista. Koska positiivinen luottotietorekisteri on tarkoitettu sisältämään pelkästään tietoja luonnollisen henkilön luotoista, siihen ei ole tarpeen siirtää yhtiölainoja koskevista tiedoista muita kuin osakaskohtaisia tietoja.

Kuluttajien ja kotitalouksien velkaantumiseen vaikuttavat merkittävästi erilaiset asumiseen liittyvät velat. Näitä ovat asuntolainojen ohella myös asunto-osakeyhtiöiden ottamiin lainoihin liittyvät osakaskohtaiset velkaosuudet, jotka ovat yksittäisen osakkeenomistajan vastuulla. Vaikka yhtiöllä ja sen kaikilla osakkeenomistajilla on toissijainen vastuu siitä, että yhtiön lainat tulevat maksetuiksi, pääomavastikkeen muodossa osakaskohtaiset velkaosuudet vaikuttavat yksittäisen luonnollisen henkilön kuukausittaisiin menoihin. Koska näillä on suora vaikutus kuluttajan maksukykyyn, nykytilassa epäkohtana on se, että luotonantajat eivät pysty varmistamaan taloyhtiölainojen osakaskohtaisten velkaosuuksien tietoja luotettavasta lähteestä.

3 Tavoitteet

Positiivisen luottotietorekisterin perustamisen ja käyttöönoton tavoitteena on torjua tehokkaasti luonnollisten henkilöiden ylivelkaantumista luomalla kattava tietopohja luotonantajille luottokelpoisuuden arviointia varten sekä viranomaisille rahoitusvakauden ja luottomarkkinoiden seurantaan ja valvontaan. Sisällyttämällä positiiviseen luottotietorekisteriin asunto-osakeyhtiöiden lainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevat tiedot varmistettaisiin, että rekisteri on tietosisällöltään nykyistä kattavampi ja siten riittävä ja asianmukainen luonnollisen henkilön luottokelpoisuuden arvioinnin kannalta. Näitä tietoja voitaisiin lisäksi luovuttaa viranomaisille lain 24 §:n säädetyin edellytyksin.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 6, 22 ja 32 §:ää, ja lisättäväksi lakiin uusi 13 a §. Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on mahdollistaa asunto-osakeyhtiöiden ottamien lainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevien tietojen tallentaminen rekisteriin sekä niiden luovuttaminen luotonantajille kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia varten. Rekisteriin talletettava tietosisältö olisi laajempi kuin ne tiedot, jotka voitaisiin luovuttaa luotonantajille luottotietoraportin muodossa. Muut kuin luotonantajille luovutettavat tiedot olisivat käytettävissä ainoastaan rekisterinpitäjän tarkoituksiin, mukaan lukien rekisteröidyn informointi sähköisessä asiointipalvelussa. Lisäksi tietoihin olisi pääsy lain 24 §:ssä säädetyin edellytyksin samoilla viranomaisilla, joilla on jo nykyisin oikeus saada tietoja positiivisesta luottotietorekisteristä. Lain 24 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymistä ja sitä, miltä osin tiedot olisivat viranomaiselle välttämättömiä, arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Muutokset eivät vaikuttaisi tiedonluovutustapoihin, vaan viranomaisille tiedot luovutettaisiin edelleen pääsääntöisesti vahvasti pseudonymisoituina lukuun ottamatta Tilastokeskusta, jonka osalta tietojen suojaus on järjestetty tilastolainsäädännön mukaisesti, ja kuluttaja-asiamiestä yksittäisissä valvonta-asioissa.

Lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 23 a §, jossa säädettäisiin luotonantajia koskevasta velvollisuudesta tunnistaa luotonhakija ennen kuin häntä koskevia tietoja haetaan positiivisesta luottotietorekisteristä. Kyseessä olisi lakiin lisättävä uusi henkilötietojen suojaan liittyvä suoja-toimi, jonka tarkoituksena on vähentää luottotietojen ja henkilötunnuksen väärinkäytösriskejä.

Lain 7 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi yksityiskohtaisemmilla säännöksillä luoton käyttötarkoitusta koskevasta tiedosta, joka talletetaan nykyisin rekisteriin valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaisesti. Muutoksen tarkoituksena olisi huomioida luottotietojen luonne perustuslain tulkintakäytännön ja EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa. Säännöksiä ei muutettaisi sisällöllisesti, vaan lakiin siirrettäisiin sellaisenaan nykyiset asetuksen tasoiset säännökset.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Valtiontaloudelliset vaikutukset

Ehdotettujen lainmuutosten mukaisesta rekisterin tietosisällön laajennuksesta aiheutuisi Verohallinnon Tulorekisteriyksikölle yhteensä arviolta 9 490 000 euron kertaluonteiset lisäkustannukset vuosille 2025–2027. Näistä 8,5 miljoonaa euroa ovat kertaluonteisia investointikustannuksia, jotka jakautuisivat siten, että vuosina 2025 ja 2026 kustannusten määrä olisi 3,5 miljoonaa euroa vuodessa ja vuonna 2027 ne olisivat 1,5 miljoonaa euroa. Lisäksi tuotannon valmistelusta aiheutuisi kertaluonteisia kustannuksia, joiden määrä on arviolta 540 000 euroa vuonna 2026 ja 450 000 euroa vuonna 2027. Laajennus kasvattaisi myös yksikön pysyviä toimintamenoja. Toimintamenojen lisäyksen tarpeen arvioidaan olevan 900 000 euroa vuonna 2027 ja 1,8 miljoonaa euroa vuodesta 2028 lähtien. Hallituksen esityksessä eduskunnalle vuoden 2024 kolmanneksi lisätalousarvioksi (HE 153/2024 vp) ehdotetaan tulorekisterin toimintamenoihin 3,5 miljoonan euron lisäystä kattamaan positiivisen luottotietorekisterin laajennuksen (2 vuoden siirtomääräraha). Esityksestä aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset ja pysyvät toimintamenot edellyttävät tämän lisäksi vielä lisärahoitusta, joka olisi katettava myöhemmistä valtion talouden kehyspäätösten ja valtion talousarvion mukaisista määrärahoista.

Lain voimassa olevan 31 §:n 3 momentin mukaan positiivisen luottotietorekisterin luotonantajille luovuttamista luottotietoraporteista peritään valtion maksuperustelain mukaisesti määräytyvä maksu. Pykälän 2 momentin mukaan lain 24 §:ssä tarkoitetuille rekisterin viranomaiskäyttäjille tiedot luovutetaan maksutta. Näin ollen se osa Tulorekisteriyksikölle aiheutuviin investointikustannuksista, muista kertaluonteisista kustannuksista sekä toimintamenoista, joka aiheutuu taloyhtiölainoja koskevien tietojen lisäämisestä luottotietoraportille, tulisi jälkikäteen katettavaksi luotonantajilta luottotietoraporteista perittävillä rekisterin käyttömaksuilla. Investointikustannusten osalta tämä tapahtuisi jakamalla ne vuotuisiksi kustannuksiksi 10 vuoden poistoaikaa noudattaen. Siltä osin kuin kustannukset kohdistuvat taloyhtiölainoja koskevien tietojen luovuttamiseen rekisterin viranomaiskäyttäjille, jäisivät kustannukset lopullisesti valtion vastattaviksi. Luotonantajilta perittävillä käyttömaksuilla katettavan osuuden arvioidaan olevan noin 50 % edellä selostettujen kustannusten kokonaismäärästä.

Tulorekisteriyksikölle aiheutuvien kustannusten lisäksi luottotietoraportista perittävän maksun määrässä tulisivat huomioitavaksi myös huoneistotietojärjestelmään positiivisen luottotietorekisterin tiedonsiirtoa varten toteutettavan rajapintapalvelun jatkuvasta ylläpidosta maanmittauslaitokselle vuodesta 2027 alkaen syntyvät kustannukset.

Tietojärjestelmävaikutukset ja vaikutukset ja Tulorekisteriyksikön toimintaan

Muutokset edellyttäisivät positiivisen luottotietorekisterin kehittämistä siten, että Tulorekisteriyksikkö voi ottaa vastaan huoneistotietojärjestelmästä taloyhtiöiden osakaskohtaisia luottovastuita koskevia tietoja ja tallettaa ne positiiviseen luottotietorekisteriin sekä luovuttaa tietoja luotonantajille luottotietoraportilla ja rekisterin viranomaiskäyttäjille niille toteutettujen rajapintapalveluiden välityksellä. Lisäksi rekisteröidyn sähköiseen asiointipalveluun on toteutet-

tava tarvittavat toiminnallisuudet osakeryhmäkohtaisten luottovastuutietojen esittämiseen asiointipalvelussa. Tarvittavien tietojärjestelmämuutosten toteuttaminen edellyttää huolellista suunnittelua, määrittelyä sekä testausta.

Tulorekisteriyksikön olisi myös jatkossa huolehdittava uuteen tietoryhmään liittyvistä asiakasyhteydenotoista ja tähän liittyvästä neuvonnasta sekä järjestettävä positiivisen luottotietorekisterin jatkuvan ylläpidon edellyttämät toiminnot osakeryhmäkohtaisten luottovastuutietojen osalta.

Vaikutukset Maanmittauslaitokselle

Käynnissä oleva HTJ2-hanke rahoitetaan EU:n elpymistukivälineestä eikä esityksestä aiheudu uusia investointikustannuksia Maanmittauslaitokselle. HTJ2-hankkeessa huoneistotietojärjestelmään toteutetaan muun ohella muuttuneiden omistajakohtaisten luottovastuutietojen muodostaminen positiivisen luottotietorekisterin edellyttämällä tietosisällöllä, jotta tiedot voidaan välittää huoneistotietojärjestelmästä edelleen positiiviseen luottotietorekisteriin. Vaikka huoneistotietojärjestelmään tarvittavat muutokset, mukaan lukien rajapintapalvelu, toteutetaankin EU:n elpymistukivälineestä rahoitettavassa HTJ2-hankkeessa, aiheutuu rajapinnan myöhemmästä ylläpidosta kuitenkin Maanmittauslaitokselle arviolta 650 000 euron suuruiset vuotuiset kustannukset vuodesta 2027 alkaen. Nämä pysyvät toimintamenot olisi katettava myöhemmistä valtion talouden kehyspäätösten ja valtion talousarvion mukaisista määrärahoista. Kustannukset kuitenkin huomioitaisiin positiivisesta luottotietorekisteristä luovutettavien luottotietoraporttien hinnoittelussa siten kuin edellä selostetaan, jolloin kustannukset tulisivat jälkikäteen katetuksi rekisterin käyttömaksuilla siltä osin kuin ne aiheutuvat taloyhtiölainoja koskevien tietojen liittämisestä luottotietoraportille.

Vaikutukset muille viranomaisille

Ehdotettu positiivisen luottotietorekisterin tietosisällön laajentaminen taloyhtiölainatietojen osalta parantaisi rahoitusmarkkinaviranomaisten tiedonsaantia luottomarkkinoista ja sitä kautta edellytykset rahoitusmarkkinoiden vakauden valvontaan ja analysointiin paranisivat. Positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja saaville viranomaisille voisi aiheutua esityksestä vähäisiä kustannusvaikutuksia siltä osin kuin niille luovutettaisiin uuteen tietoryhmään sisältyviä tietoja. Kustannusvaikutukset aiheutuisivat esimerkiksi tietojärjestelmän rajapintamuutoksista. Mahdolliset kustannukset olisi katettava olemassa olevista valtion talouden kehyspäätösten ja valtion talousarvion mukaisista määrärahoista.

Vaikutukset luotonantajille ja luottomarkkinoihin

Muutoksen myötä luotonantajat saisivat positiivisesta luottotietorekisteristä käyttöönsä entistä kattavampaa tietoa luotonhakijan taloudellisesta tilanteesta, kun luottotietoraportilta ilmenisivät luotonantajien myöntämien luottojen sekä tulorekisteristä saatavien tulotietojen lisäksi myös taloyhtiöiden osakaskohtaisia luottovastuita koskevat tiedot. Siltä osin kuin luotonantajat selvittävät näitä tietoja nykyisin, luotonantajien on tarpeen kerätä niitä koskevat tiedot pääsääntöisesti luotonhakijalta itseltään luottohakemusten yhteydessä. Tarvittaessa luotonantajien on varmistettava tietojen oikeellisuus muista luotettavista lähteistä, joiden käsittely on luotonantajille isoilta osin manuaalisyötä. Taloyhtiöiden osakaskohtaisia luottovastuita koskevien tietojen liittäminen positiiviseen luottotietorekisteriin mahdollistaa sen, että luottokelpoisuuden arvioinnin kannalta välttämättömät tiedot olisivat myös näiltä osin saatavissa luotettavasta viranomaisen rekisteristä sähköisesti ilman, että erilliset tietojen oikeellisuuden varmistamiseen liittyvät toimenpiteet olisivat yleensä tarpeen. Tämä parantaisi edelleen luotonantajien mahdollisuuksia

luoton myöntämiseen liittyvien riskien arviointiin sekä mahdollistaa luotonantajien luotonmyöntöprosessien tehostamista, joista vastaavasti arvioidaan koituvan kustannussäästöjä luotonantajille. Siltä osin kuin luotonantajat eivät ole aiemmin selvittäneet taloyhtiölainoihin liittyviä luottovastuita, kyseessä on uusi tietoryhmä, joka huomioidaan jatkossa osana luotonhakijan luottokelpoisuuden arviointia. Huomioiden tietojen päivittymisen huoneistotietojärjestelmässä ja niiden edelleen siirtämisen positiiviseen luottotietorekisteriin, tiedot eivät kaikissa tapauksissa olisi kuitenkaan täysin ajantasaisia. Informaation saatavuuden ja luotettavuuden parantumisen arvioidaan yleisesti ottaen vaikuttavan myönteisesti luottomarkkinoiden toimintaan ja rahoitusvakauteen.

Muutos ei edellyttäisi uusia ilmoitusvelvollisuuksia luotonantajille suhteessa siihen, mitä nämä ilmoittavat huoneistotietojärjestelmään sitä koskevan lain mukaisesti. Muutoksen johdosta luotonantajien olisi lisättävä omiin tietojärjestelmiinsä tarvittavat toiminnallisuudet taloyhtiöiden osakeryhmäkohtaisia luottovastuita koskevien tietojen vastaanottamiseksi luottotietoraportilla sekä niiden käsittelemiseksi kuluttajan luottokelpoisuuden arviointiin liittyvissä prosesseissa. Tästä aiheutuvien tietojärjestelmien kehittämiskustannusten arvioidaan jäävän vähäisiksi. Lisäksi muutos korottaisi luotonantajilta luottotietoraportista perittävän maksun määrää siten kuin edellä muutoksesta Tulorekisteriyksikölle ja Maanmittauslaitokselle aiheutuvien vaikutusten osalta selostetaan. Muutos kasvattaisi luottotietoraportin hintaan kohdistettavien investointikustannusten määrää noin 16 % nykyisestä ja Tulorekisteriyksikön toimintamenojen määrää noin 11 % nykyisestä, jotka yhdessä korottaisivat raportista perittävää kappalehintaa arviolta n. 12-15 % nykyisestä 1,04 eurosta olettaen, että rekisteristä luovutettavien raporttien määrä asettuu hallituksen esityksen HE 22/2022 vp. perusteluissa arvioituun noin 10 miljoonaan kappaleeseen vuodessa.

Asiakkaan tunnistamisvelvollisuudesta aiheutuisi vaikutuksia luotonantajien asiakkaan tunnistamisenmenettelyihin. Luotonantajalle ei asetettaisi erityisiä vaatimuksia siitä, minkälaista menettelyä sen olisi sovellettava luotonhakijan tunnistamiseen ja henkilöllisyyden todentamiseen. Esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevista säännöksistä ja määräyksistä seuraa jo nykyisin luotonantajille ehdotusta pidemmälle meneviä velvoitteita asiakkaan tuntemisesta. Tunnistamisen olisi kuitenkin tapahduttava ennen kuin luotonhakijaa koskevia tietoja haetaan positiivisesta luottotietorekisteristä. Tunnistaminen voisi ajoittua aiempaan ajankohtaan kuin se, jolloin luotonantaja muun lainsäädännön nojalla tunnistaa asiakkaansa. Riippuen luotonantajan käyttämisestä asiakkaan tunnistamisenmenettelyistä, esimerkiksi siitä käytetäänkö luotonantaja tilanteessa vahvaa sähköistä tunnistamista, ehdotuksella voisi olla tietojärjestelmävaikutuksia tai muita kustannusvaikutuksia luotonantajalle. Niissä tapauksissa, joissa luotonhakija jo nykyisin tunnistetaan vahvan sähköisen tunnistamisen avulla ennen kuin tämä tekee luottihakemuksen tietoverkon välityksellä, vaikutukset jäisivät vähäisiksi.

Vaikutukset kotitalouksille ja luotonhakijoille

Luotonhakijoiden osalta taloyhtiöiden osakeryhmäkohtaisia luottovastuita koskevien tietojen lisääminen positiiviseen luottotietorekisteriin parantaisi edelleen kotitalouksien mahdollisuuksia omaan taloudenhallintaansa. Jatkossa velalliset pääsisivät rekisterin sähköisen asiointipalvelun kautta tarkastelemaan omia velkavelvoitteitaan koskevia luottotietorekisteriin merkittyjä tietoja myös taloyhtiölainojen osalta, mikä parantaisi edelleen heidän mahdollisuuksiaan seurata omia taloudellisia olosuhteitaan. Nykyinen tilanne, jossa taloyhtiölainojen tiedot eivät ilmene positiivisesta luottotietorekisteristä lainkaan, saattaa osaltaan lisätä joissakin tapauksissa riskiä siitä, että velallisille tältä osin syntyy puutteellinen ymmärrys velkavastuidensa yhteismäärästä tai kuukausittaisten lainanhoitokustannusten kokonaismäärästä.

Luottotietojen kattavuuden parantumisella voidaan osaltaan olettaa olevan vaikutusta luottojen saatavuuteen ja niiden hinnoitteluun. Entistä kattavampien luottotietojen saatavuus suoraan rekisteristä saattaa osalla luotonhakijoita helpottaa luoton saantia, kun suoraan luottotietoraporteilta saataviin tietoihin sisältyvät jatkossa myös taloyhtiölainojen osakaskohtaisia luottovastuita koskevat tiedot. Kattavampien luottotietojen saatavuus voi kuitenkin edelleen kasvattaa luottojen hinnoittelun asiakaskohtaisia eroja, kun luotonhakijan luottoriskiä voidaan arvioida entistäkin tarkemmin ja luotettavammin. Luotonantajat hinnoittelevat luottoriskin korkeammaksi niiden luotonhakijoiden osalta, joilla on suurempi velkarasite suhteessa tuloihin ja on mahdollista, että heidän osaltaan luoton hinnat nousevat edelleen. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi pidempää maksuaikaa ja siten suurempia lainakustannuksia, tai tarvetta kattavammille vakuuksille. Osalle luotonhakijoista mahdollisuus saada luottoa voi myös heiketä. Tämä vaikutus voi liittyä tapauksiin, joissa luotonhakija luottovastuitaan koskevien puutteellisten tietojen johdosta nykyisin onnistuu saamaan luottoa, mutta luotonantaja ei olisi luottoa myöntänyt, jos tällä olisi ollut oikeat tiedot käytettävissään myös luotonhakijan vastuulla olevista taloyhtiölainojen velkaosuuksista. Tämä vaikutus olisi kuitenkin rekisterille asetettujen tavoitteiden mukainen. Rekisterin tarkoitus on ehkäistä kotitalouksien ylivelkaantumista ja rekisteristä saatavien tietojen kattavuuden parantumisen myötä luotonsaanti siten vaikeutuisi tavoitteen mukaisesti ylivelkaantumisvaarassa oleville henkilöille.

Vaikutukset yksityiselämän suojaan ja muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Voimassa olevaa lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 22/2022 vp) perusteluissa on arvioitu kattavasti lainsäädännön luottomarkkinoihin ja velallisiin kohdistuvien vaikutusten ohella muita yhteiskunnallisia vaikutuksia, mukaan lukien vaikutukset yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan, yhdenvertaisuuteen, lapsiin sekä terveyteen ja hyvinvointiin. Ehdotetuilla lainmuutoksilla olisi vaikutuksia yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Ehdotetut lainmuutokset eivät merkitsisi oleellisia muutoksia aiemmin arvioituihin vaikutuksiin muilta osin.

Voimassa olevan lain osalta on arvioitu, että henkilötietojen käsittely ehdotetun positiivisen luottotietorekisterin yhteydessä aiheuttaa käsittelyn luonteesta ja laajamittaisuudesta johtuen merkittäviä riskejä luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille. Esimerkkejä tällaisista riskeistä ovat lainvastainen tietojen hyödyntäminen ja henkilötietojen tietoturvaloukkaukset. Ottaen huomioon tietoliikenteen määrän, laiminlyöntien ja väärinkäytösten havaitseminen voi olla haasteellista, ja se voi joskus tapahtua merkittävälläkin viiveellä. Vaikka tiedot eivät sisällä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, eikä perinteisesti muutoin arkaluonteisina pidettyjä tietoja, luottotietoraportti saattaa tapauskohtaisesti antaa yksityiskohtaistakin tietoa luonnollisen henkilön taloudellisesta asemasta, jos henkilöllä on useita luottoja tai maksuviihteitä. EU:n tuomioistuin (EUT) on myös lain hyväksymisen jälkeen ottanut kantaa niin sanottujen negatiivisten luottotietojen luonteeseen arkaluonteisina tietoina (ks. tarkemmin *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys*). Vaikka ainoastaan pieni osa positiivisen luottotietorekisterin sisältämistä tiedoista luokitellaan maksuhäiriötiedoiksi, ne rinnastuvat EUT:n tarkoittamiin arkaluonteisiin tietoihin. Rekisteristä luovutettavilla tiedoilla voi olla merkittäväkin vaikutusta luotonmyönnössä, ja siten luonnollisen henkilön asemaan. Mitä laajemmaksi tällaisten yksityiskohtaisten tietojen tietosisältö kokonaisuutena muodostuu, sen merkittävämpiä riskejä käsittelyyn liittyy. Yksityiselämän suojaan kohdistuvia riskejä erityisesti lisäksi tämän ohella se, että osa luotonantajista saisi pääsyn myös sellaisiin tietoihin, joita ne eivät ole välttämättä hyödyntäneet aiemmin luottokelpoisuuden arvioinnissa. Voimassa olevaa lakia koskevissa perusteluissa on myös tehty selkoa keinoista, joilla henkilötietojen suojaan liittyviä riskejä pyritään vähentämään.

Lain 24 §:ää on muutettu sen mahdollistamiseksi, että Tilastokeskus voi käyttää positiivisen luottotietorekisterin tietoja tilastointitarkoitusten lisäksi myös tutkija- ja aineistopalvelun käyt-

tötarkoitukseen. Samalla säädettiin tarkemmin Tilastokeskukselle tapahtuvien tiedonluovutusten edellytyksistä, jotka vastaavat nyt erityisesti tietojen suojaamisen osalta tilastolaissa säädettyjä edellytyksiä. (Laki 116/2024, HE 91/2023 vp) Ehdotetut lainmuutokset lisäisivät positiivisen luottotietorekisterin tietosisältöä, mutta tilastolainsäädäntöön sisältyvistä suojaustoimista johdettua ne eivät oleellisesti vaikuttaisi edellä kuvattuihin riskeihin laajentavasti.

Ehdotettujen lainmuutosten osalta riskejä hallinnoidaan osaltaan sillä, että luotonantajille luottotietoraportilla luovutettavat tiedot rajataan niihin, mitä pidetään luottokelpoisuuden arvioinnissa välttämättöminä. Luotonantajille ei luovutettaisi sellaisia tietoja, jotka antaisivat ylimääräistä tietoa yksityiselämästä, kuten asuinpaikan paljastavia tietoja. Ne kuitenkin kokonaisuutena kasvattavat edelleen rekisterin laajaa tietosisältöä.

Ehdotetun luotonantajille asetettavan luotonhakijan tunnistamisvelvollisuuden tarkoituksena on ennalta estää ja vähentää luottotietojen ja erityisesti henkilötunnuksen väärinkäytösriskkejä. Ennalta estävä vaikutus seuraisi siitä, että tunnistaminen tapahtuisi nykyistä varmemmin ajallisesti ennen rekisterikyselyä, kun siihen olisi laissa luotonantajille nimenomaisesti säädetty velvollisuus. Säännösten noudattamiseen kohdistuisi valvontaa tietosuojalainsäädännön mukaisesti. Ehdotettu luotonhakijan tunnistamisvelvollisuus vahvistaisi samalla yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa. Myös ehdotuksella siitä, että luoton käyttötarkoitus täsmennettäisiin lain säännöksissä sen sijaan, että se määritetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa, olisi yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa vahvistavaa vaikutusta. Vaikka säännöksiä ei muutettaisi sisällöllisesti, niiden myöhempi muuttaminen olisi vaikeampaa.

Vaikutukset tiedonhallintaan

Hallituksen esityksessä ehdotetuilla säännöksillä on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 8 § 2 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia tiedonhallintaan. Ehdotettavilla lainmuutoksilla olisi vaikutuksia Verohallinnolle ja Maanmittauslaitokselle tiedonhallintayksiköinä. Lainmuutoksilla olisi vaikutusta positiiviseen luottotietorekisteriin ja huoneistotietojärjestelmään sekä tietojärjestelmien rajapintoihin tiedonsiirtojen järjestämiseksi kahden tietojärjestelmän välillä. Ehdotetuista lainmuutoksista seuraa tietojärjestelmämuutoksia lisäksi sekä luotonantajien että viranomaisten (Suomen Pankki, Finanssivalvonta, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja Tilastokeskus) järjestelmäratkaisuihin ja toimintaprosesseihin, joiden mukaisesti viranomaiset hyödyntävät positiivisen luottotietorekisterin tietoja. Sääntelystä ei seuraa uudenlaista turvaluokiteltavien tietojen käsittelyä. Sääntely ei vaikuta myöskään positiivisen luottotietorekisterin sisältämien tietojen salassapitoon.

Ehdotetut säännökset laajentaisivat Verohallinnon Tulorekisteriyksikön ja Maanmittauslaitoksen tiedonkäsittelytehtäviä. Esitys ei muuttaisi muiden henkilötietojen käsittelyyn käytettävien tietojärjestelmien ja rekisterien rekisterinpitäjää ja vastuuviranomaista. Verohallinto ja sen Tulorekisteriyksikkö ovat positiivisen luottotietorekisterin yhteisrekisterinpitäjiä positiivista luottotietorekisteriä koskevan tietojärjestelmän teknisen ylläpidon, toimivuuden, tietoturvallisuuden ja kehittämisen osalta. Muilta osin rekisterinpitäjä on Tulorekisteriyksikkö. Rekisterinpitäjien tehtäviin ei ehdoteta muutoksia. Ehdotetut lainmuutokset voivat kuitenkin edellyttää tiedonhallintatapojen ja ohjeistuksen päivittämistä.

Lainmuutokset laajentaisivat Tulorekisteriyksikön tiedonsaantioikeuksia. Uuden tietoryhmän käsittely tarkoittaisi nykyistä laaja-alaisempaa henkilötietojen käsittelyä, johon liittyy jo ilman lainmuutoksia riskejä myös siitä syystä, että osa tiedoista on arkaluontoisia. Yksikön henkilökunnan käsittelyoikeuksissa ja käyttäjähallinnassa on huomioitava tietojen luonne ja suojaotimet tietosuojalainsäädännön vaatimusten mukaisesti, mukaan lukien tietoon pääsyn rajoittaminen niihin henkilöihin, joiden tehtävät edellyttävät sitä.

Lakiehdotuksen ja muiden lainmuutosten yhteisvaikutukset

Sen lisäksi, että tällä esityksellä ehdotetaan lisättäväksi lakiin uutena suojatoimena luotonantaja koskeva luotonhakijan tunnistamisvelvollisuus, suojatoimien riittävyteen vaikuttavat osaltaan myös muut lainmuutokset. Eduskunnalle on annettu keväällä 2024 hallituksen esitys (HE 57/2024 vp) kyberturvallisuudirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lain-säädännöksi. Direktiivi koskee yhteiskuntaa laajalti, mukaan lukien julkissektori suurelta osin. Soveltamisalaa kuuluvia toimijoita tulevat koskemaan yksityiskohtaiset tietoturvallisuuteen liittyvät riskienhallinta- ja raportointivelvoitteet, mukaan lukien poikkeamailmoituksia koskeva velvoite, joiden noudattamiseen kohdistuisi myös valvontaa. Julkissektoriin sovellettavat sää-nökset sisältyisivät pääosin julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettuun lakiin (906/2019, tie-donhallintalaki). Verohallinnon osalta velvoitteiden noudattamista valvoisi Liikenne- ja vies-tintävirasto. Tämä valvonta täydentäisi tietosuojavaltuutetun vastuulla olevaa henkilötietojen käsittelyn tietoturvallisuuden valvontaa. Vastaavasti myös Maanmittauslaitos kuuluisi kyber-turvallisuudirektiivin täytäntöönpanosääntelyn soveltamisalaa.

NIS2-direktiivin velvoitteiden sijasta pankki- ja finanssialan toimijoita koskee kuitenkin finans-sialan erityissääntely, eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2554 (DORA-asetus). DORA-asetuksen soveltamisalaa kuuluvia finanssialan toimijoita koskevat asetuksen perusteella NIS2-direktiivin velvoitteita pidemmälle menevät digitaalista häiriönsietokykyä koskevat velvoitteet. Soveltamisala kuitenkin kattaa positiivista luottotietorekisteriä käyttävistä luotonantajista vain luottolaitokset ja maksulaitokset sekä niille tieto- ja viestintäteknikkapal-veluita tarjoavat kolmannet osapuolet. DORA-asetuksen noudattamista valvoo Suomessa Fi-nanssivalvonta. Lisäksi digitaalisen infrastruktuurin ja digitaalisten palvelujen tarjoajista ver-kossa toimivan markkinapaikan, hakukoneen ja pilvipalvelun tarjoajat tulevat uuden NIS2-di-rectiivin täytäntöönpanolain soveltamisalaa, ja valvonnasta vastaisi Liikenne- ja viestintävi-rasto. Se, mitä toimijoita jäisi uuden tietoturvallisuussääntelyn ulkopuolelle, vaikuttaa Verohal-linnon omaan riskinhallintaan. Kokonaisuutena uusi kyberturvallisuussääntely ja siihen liittyvä valvonta, mukaan lukien yhteistyö tietosuojavaltuutetun kanssa, tehostaa myös luottotietojen käsittelyn tietoturvallisuuteen kohdistuvaa valvontaa. Tulorekisteriyksikkö vastaa positiivisen luottotietorekisterin tiedonsiirtoihin käytettävien rajapintojen avaamisesta ja arvioi lisäksi osana tietolupamenettelyä kaikkien luotonantajien osalta sitä, miten ne huolehtivat tietoturvallisuus-velvoitteistaan.

Positiivisesta luottotietorekisteristä annettu laki on säädetty ajankohtana, jolloin sitä koskivat julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaiset tietoturvallisuusvelvoitteet. Ehdote-tulla vaihtoehtoista sähköistä tiedonluovutustapaa koskevalla muutoksella pyritään kuitenkin vähentämään ylimääräisiä tietoturvallisuuteen liittyviä riskejä. Ehdotetut positiivisesta luotto-tietorekisteristä annetun lain muutokset eivät välttämättä edellyttäisi muutoin voimassa olevasta sääntelystä poikkeavien tietoturvallisuustoimenpiteiden toteuttamista sen lisäksi, mitä NIS2-di-rectiivin täytäntöönpanosta seuraa. NIS2-direktiivin täytäntöönpanosäännöksistä kuitenkin seu-uraa johdolle uusia tiedonhallinnan vastuita. Tiedonhallintalain muutoksista voi seurata Verohal-linnolle myös tiedonhallinnan muutosvaikutuksia. Tulorekisteriyksikön tulisi myös ilmoittaa merkittävistä poikkeamista valvovalle viranomaiselle sekä hallinnon asiakkaille. Aiempaa yk-sityiskohtaisemmat velvoitteet tehostavat yleisesti riskienhallintaa ja niihin reagoimista.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Hallituksen esityksessä ehdotettujen lainmuutosten osalta on arvioitu toteutusvaihtoehtona ai-noastaan sitä, että muutos toteutettaisiin myöhemmin. Esityksessä ehdotettua positiivisen luot-totietorekisterin laajennusta kattamaan taloyhtiölainojen osakaskohtaisia luottovastuita koske-vat tiedot pidettiin positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain valmistelun ja eduskuntakä-sittelyn aikana kuitenkin kaikkein keskeisimpänä ja kiireellisimpänä kehitystarpeena. Taloyh-tiölainojen osakaskohtaiset luottovastuut muodostavat edelleen merkittävän osuuden kotita-louksien veloista. Kotitalouksien velkaantumiskehityksessä ei ole tältä osin tapahtunut niin oleellisia muutoksia, että rekisterin laajennustyön lykkääminen olisi perusteltua.

Esityksellä on myös yhteys EU:n neuvoston Suomelle antamiin talouspoliittisiin suosituksiin ja siihen kytkeytyvä HTJ2-hankkeen rahoituksen saamisen edellytykseksi on RRP-dokumentaati-ossa asetettu tiettyjen toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen ennalta asetussa aikatau-lussa. Positiivisen luottotietorekisterin laajennuksen toteuttamatta jättäminen aiheuttaisi riskejä RRP-rahoituksen kannalta.

6 Lausuntopalaute

[Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.]

7 Säännöskohtaiset perustelut

6 §. Tiedot luotoista. Pykälän johdantokappaleessa oleva viittaus lain 7–15 §:ssä tarkoitettuihin tietoihin muutettaisiin viittaukseksi 7–13 §:ssä tarkoitettuihin tietoihin. Muutos olisi tarpeen sen vuoksi, että lain 14 §:ssä tarkoitetut luotonhakijan tai velallisen tuloja koskevat tiedot ja 15 §:ssä tarkoitetut vapaaehtoista luottokieltoa koskevat tiedot eivät ole 6 §:ssä tarkoitettuihin luottoihin liittyviä tietoja. Sama koskee myös ehdotetussa 13 a §:ssä tarkoitettuja osakehuoneistoihin koh-distuvien luottovastuiden tietoja.

7 §. Luoton perustietoina talletettavat tiedot. Pykälän 1 momenttiin uusi ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 kohta, jonka mukaan luoton perustietoina olisi talletettava myös tieto siitä, onko luotto muu kuin kuluttajaluotto. Samalla nykyiset 10–12 kohta siirtyisivät 11–13 kohdaksi. Voimassa olevan lain mukaan kuluttajaluotoista on ilmoitettava, kuuluuko luotto kuluttajansuojalain 7 tai 7 a luvun soveltamisalaan, sekä onko luotto hyödykesidonnainen. Kaikista vanhoista luotoista ei kuitenkaan ole kohtuullisin toimin saatavilla tietoa siitä, onko se myönnetty kuluttajansuoja-lain 7 tai 7 a luvun nojalla. Tämän vuoksi tieto on useiden luottojen osalta jätetty ilmoittamatta 19 §:n 1 momentin kohtuullisuuslausekkeeseen vedoten. Rekisterissä olisi kuitenkin välttämä-töntä pystyä erottelemaan kuluttajaluotot ja muut luotot toisistaan, sillä osalla viranomaisista on tiedonsaantioikeus vain kuluttajaluottoihin. Ehdotettuun 10 kohtaan sisältyvällä tiedolla pystyt-täisiin luotettavammin erottelemaan muut luotot kuluttajaluotoista.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 3–5 momentti. Samalla nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyisivät 6 ja 7 momentiksi. Ehdotetut uudet momentit perustuvat valtioneuvoston asetukseen (811/2022) eräistä positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavista tiedoista. Asetuksen 1 §:ssä säädetään tarkemmin lain 7 §:n 2 momentin 1 kohdassa mainitusta luoton käyttötarkoituksesta. Asetuksessa säädettyihin käyttötarkoituksiin sisältyy myös edellä ehdotetussa uudessa 1 mo-mentin 10 kohdassa mainittu tieto. Lain 33 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan an-taa tarkempia säännöksiä muun muassa 7 §:ssä tarkoitettujen positiiviseen luottotietorekisteriin

talletettavien tietojen teknisistä ja sisällöllisistä yksityiskohdista. Asetuksen 1 § antaa yksityiskohtaisempaa tietoa luonnollisen henkilön luoton käyttötarkoituksista ja samalla se voi paljastaa tietoa yksityiselämän suojaan kuuluvista yksityiskohdista erityisesti yhdistettyinä muihin tietoihin. Asetuksen 1 §:n sisältö ehdotetaan tästä syystä siirrettäväksi lain tasolle sen huomioimiseksi, että esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa tarkistetaan luottotietojen valtiosääntöistä arviointia (ks. tarkemmin jakso 12). Asetuksen 1 §:n 1 momentissa luetellaan käyttötarkoitukset melko yksityiskohtaisella tasolla, vaikka ne eivät anna tarkempaa tietoa kuluttajaluoton käyttötarkoituksesta silloin, kun kyseessä ei ole asuntoluotto tai liikennevälineen hankkimiseksi myönnetty kuluttajaluotto. Siten tiedot eivät paljasta esimerkiksi tietoa siitä, jos kyseessä on terveydenhuoltomenojen kattamiseksi otettu luotto. Asetuksen sisältämällä tarkkuudella luoton käyttötarkoitusta koskeva tieto on kuitenkin luotonantajan luotonmyöntöön liittyvässä harkinnassa välttämätön, koska se voi antaa luotonantajalle aiheen pyytää luotonmyöntöön liittyvien riskien arvioinnin kannalta tarvittavia lisätietoja.

Pykälän uuden *3 momentin* mukaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi luoton käyttötarkoitukseksi talletettaisiin positiiviseen luottotietorekisteriin jokin seuraavista: 1) asuntoluotto; 2) asuntoluotto ensiasunnon hankkimiseksi; 3) asuntoluotto vapaa-ajanasunnon hankkimiseksi; 4) asuntoluotto sijoitusasunnon hankkimiseksi; 5) opintolaina; 6) liikennevälineen hankkimiseksi myönnetty kuluttajaluotto; 7) muu kuluttajaluotto; 8) elinkeinotoimintaa varten myönnetty luotto; 9) muu luotto.

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, pykälän uuden *4 momentin* mukaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 17 §:ssä tarkoitettun saatavan käyttötarkoitukseksi ilmoitetaan opintolainan takaussaatava.

Pykälän uudessa *5 momentissa* tarkennettaisiin sitä, mitä tarkoitetaan asuntoluotolla ja liikennevälineellä. Sen mukaisesti 3 momentin 1–4 kohdassa asuntoluotolla tarkoitetaan kuluttajan suojalain (38/1978) 7 a luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua asuntoluottoa sekä lisäksi sellaista asuinhuoneiston, asuinkiinteistön tai asuinrakennuksen peruskorjausta varten myönnettyä kuluttajaluottoa, jonka vakuudeksi annetaan asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat yhteisöosuudet, asuinkiinteistö tai kiinteistöä koskeva käyttöoikeus rakennuksineen. Edellä 3 momentin 6 kohdassa liikennevälineellä tarkoitetaan liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin rekisteröitävää liikennevälinettä siihen mahdollisesti liittyvine lisävarusteineen.

13 a §. *Osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden tiedot.* Lakiin lisättäisiin uusi 13 a §, jossa säädettäisiin positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavista osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden tiedoista, jotka siirrettäisiin rekisteriin huoneistotietojärjestelmästä. Pykälä sisältäisi yksityiskohtaisen ja tyhjentävän luettelon siirrettävistä tiedoista. Pykälän *1 momentin* johdantokappaleessa rajattaisiin tietojen siirto koskemaan vain sellaisia osakeryhmiä eli osakehuoneistoja, joiden vastuulle huoneistotietojärjestelmän tietojen mukaan on kohdistettu yhtiön nostamaa luottoa. Jos osakeryhmän vastattavaksi ei ole kohdistettu lainkaan yhtiön nostamaa luottoa, mitään kyseistä osakeryhmää koskevia tietoja ei siirrettäisi huoneistotietojärjestelmästä positiiviseen luottotietorekisteriin. Tiedot siirrettäisiin kunkin osakkaan osalta erikseen ja talletettaisiin positiiviseen luottotietorekisteriin osakkoittain. Lain 4 §:n mukaisesti tietoja siirrettäisiin vain siltä osin kuin osakkaat ovat luonnollisia henkilöitä. Esimerkiksi osakeyhtiön omistamiin osakeryhmiin liittyviä tietoja ei siirrettäisi.

Momentin *1 kohdan* mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin yhtiön yritys- ja yhteisötunnus. Tietoa käytettäisiin kohteen yksilöimiseen esitettäessä luottovastuuta koskevat

tiedot rekisteröidylle itselleen rekisterin sähköisessä asiointipalvelussa sekä rekisterin viranomaiskäyttäjien tilastointitarkoituksiin. Yhtiön yritys- ja yhteisötunnusta ei luovutettaisi luotonantajille luottotietoraportilla.

Momentin 2 kohdan mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin huoneistotietojärjestelmässä käytetty osakeryhmän osakeryhmätunnus. Kyse on osakeryhmäkohtaisesta yksilöllisestä ja pysyvästä teknisestä tunnistetiedosta, joka yksilöi osakeryhmän, mutta ei kohdistu sitä tiettyyn yhtiöön tai tiettyyn osakehuoneistoon. Tieto on välttämätön positiivisen luottotietorekisterin rekisterinpitotehtävien hoitamiseksi ja sitä käytettäisiin ainoastaan osakeryhmän tekniseen yksilöintiin positiivisessa luottotietorekisterissä. Tiedon avulla varmistettaisiin esimerkiksi huoneistotietojärjestelmästä saatavien päivitystietojen kohdistuminen oikeaan osakeryhmään positiivisessa luottotietorekisterissä. Osakeryhmätunnusta ei luovutettaisi luotonantajille luottotietoraportilla.

Momentin 3 kohdan mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin osakehuoneiston tai muun hallintakohteen numero tai tunnus. Yhtiön yritys- ja yhteisötunnuksen tavoin tietoa käytettäisiin kohteen yksilöimiseen esitettäessä luottovastuuta koskevat tiedot rekisteröidylle itselleen rekisterin sähköisessä asiointipalvelussa. Tilanteessa, jossa rekisteröidyllä on useampia osakeryhmiä samassa taloyhtiössä, muodostuisi tietojen tarkistaminen rekisterin sähköisessä asiointipalvelussa rekisteröidylle itselleen hyvin hankalaksi, ellei hallintakohteita esitettäisi asiointipalvelussa yksiselitteisesti ja rekisteröidylle ymmärrettävällä tavalla yksilöityinä. Muiden yhtiötä tai osakeryhmää koskevien tietojen tavoin myöskään osakehuoneiston numeroa ei luovutettaisi luotonantajille luottotietoraportilla.

Momentin 4 kohdan mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin yhtiön kotipaikka. Tietoa käytettäisiin vain rekisterin viranomaiskäyttäjien tilastointitarkoituksiin eikä tietoa yhtiön kotipaikasta luovutettaisi luotonantajille luottotietoraportilla.

Momentin 5 kohdan mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin omistajan omistusosuus osakeryhmästä ja omistajien lukumäärä. Omistajan omistusosuutta koskeva tieto ja omistajien lukumäärä tarvitaan sen päättelemiseen, millä tavoin osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä jakautuu osakeryhmän omistajien kesken. Osakehuoneistojen eri osaomistajien omistusosuudet osakeryhmästä voivat olla keskenään eri suuruksia. Tieto omistusosuudesta ja omistajien lukumäärästä luovutettaisiin luotonantajille luottotietoraportilla ja sitä hyödyntäisivät myös rekisterin viranomaiskäyttäjät.

Momentin 6 kohdan mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä ja sen laskentapäivämäärä. Yhtiön tiedonantovelvollisuudesta hallintakohteen teknisistä ja taloudellisista tiedoista on säädetty huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 17 a §:n 1 momentissa. Sen mukaan tiedot on päivitettävä huoneistotietojärjestelmän hallintakohderekisteriin vähintään kerran vuodessa kuukauden kuluessa yhtiön varsinaisen yhtiökokouksen päättymisestä sekä viivytyksettä isännöitsijäntodistuksen pyytämiseen oikeutetun tahon tätä pyytäessä. Lisäksi tiedot on päivitettävä aina vastikkeiden määrään vaikuttavan yhtiökokouspäätöksen jälkeen, osakeryhmän muutosten jälkeen tai osakeryhmän omistajan tehdessä maksuohjelmasta poikkeavan maksusuorituksen. Osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden tiedot eivät siten ole huoneistotietojärjestelmässä samalla tavoin reaaliaikaisia kuin luotonantajien positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoittamat luottojen tiedot ovat ja luottovastuun tosiasiallinen määrä on voinut pienentyä viimeisimmän tehdyn ilmoituksen jälkeen. Tämän vuoksi positiiviseen luottotietorekisteriin tarvitaan osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun määrän lisäksi myös tieto siitä, minkä ajankohdan tieto kyseinen määrä on. Kohdassa tarkoitettut tiedot luovutettaisiin luotonantajille luottotietoraportilla ja niitä hyödyntäisivät myös rekisterin viranomaiskäyttäjät.

Momentin 7 kohdan mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin osakeryhmään kohdistuvan voimassa olevan sekä tulevan pääomavastikkeen kokonaismäärä ja sen maksuvelvollisuuden alkamispäivämäärä. Vastikemäärän alkamisajankohdasta olisi pääteltävissä, mistä lukien pääomavastiketta on peritty tai sitä tullaan perimään ilmoitetun suuruisena. Alkamisajankohdasta voi ainakin joissakin tapauksissa olla lisäksi pääteltävissä, milloin se mahdollisesti seuraavan kerran on muuttumassa. Kohdassa tarkoitettut tiedot luovutettaisiin luotonantajille luottotietoraportilla ja niitä hyödyntäisivät myös rekisterin viranomaiskäyttäjät.

Momentin 8 kohdan mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin tieto osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun päättymisestä. Ajankohta ei välttämättä vastaisi täsmällisesti sitä päivämäärää, jolloin luottovastuu tosiasiallisesti on päättynyt, vaan se ilmaisisi ajankohdan, jolloin luottovastuu on ilmoitettu päättyneeksi huoneistotietojärjestelmään. Tietoa käytettäisiin positiivisen luottotietorekisterin rekisterinpitotehtävien hoitamiseen ja tiettyä luottovastuuta koskevien tietojen poistamiseen rekisteristä siten kuin siitä 32 §:n 6 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi. Tieto luottovastuusta poistuu kokonaan luottotietoraportilla osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun päättyessä, joten tietoa ei luovutettaisi luotonantajille. Lisäksi luottovastuun päättymistä koskevaa tietoa hyödyntäisivät rekisterin viranomaiskäyttäjät.

Pykälän 2 momentin mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletettaisiin lisäksi yritys- ja yhteisötietojärjestelmään merkitty yhtiön nimi. Nimitieto saataisiin yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä. Y-tunnusta koskevan tiedon tavoin myös nimeä koskevaa tietoa käytettäisiin vain kohteen yksilöimiseen esitettäessä luottovastuuta koskevat tiedot rekisteröidylle itselleen rekisterin sähköisessä asiointipalvelussa. Tietoa ei luovutettaisi luottotietoraportilla.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Tulorekisteriyksikön oikeudesta täydentää ja päivittää tietoja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

19 §. *Tietojen ilmoittaminen positiiviseen luottotietorekisteriin.* Pykälän 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momentin mukaan tiedot voidaan perustellusta syystä ilmoittaa myös muuta sähköistä tietoturvallista tapaa käyttäen ja se tulisi voimaan 1.12.2025. Momentti täydentää pykälän 3 momenttia, jonka mukaan ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot on ilmoitettava teknisen rajapinnan avulla. Momentin kumoaminen merkitsisi sitä, että tiedot olisi ilmoitettava rekisteriin myös 1.12.2025 jälkeen yksinomaan rekisterin teknisen rajapinnan avulla.

Tulorekisteriyksikössä käynnissä olevan rekisterin teknisen valmistelun yhteydessä on suunniteltu, että pykälän 4 momentissa tarkoitettuna muuna sähköisenä tietoturvallisena tapana olisi luotonantajien käyttöliittymäpohjainen sähköinen asiointipalvelu. Teknisen valmistelun aikana yksikön tekemien selvitysten perusteella sähköisen asiointipalvelun käyttö tietojen ilmoittamisessa olisi jäämässä hyvin vähäiseksi. Käyttöliittymäpohjainen manuaalisesti tapahtuva tietojen syöttäminen rekisteriin myös lisäisi erilaisten inhimillisten virheiden johdosta tapahtuvien ilmoitusvirheiden riskiä, minkä seurauksena positiivisen luottotietorekisterin ja luotonantajien omien rekisterien tiedot voisivat poiketa toisistaan. Luotonantajien oma sisäinen valvonta olisi käyttöliittymäpohjaisessa ilmoittamisessa selvästi rajapintailmoittamista heikompa eikä tietoja syötettäessä olisi teknistä keinoa varmistua siitä, että syötetyt tiedot vastaavat luotonantajien omilla rekistereissä olevia tietoja. Tämän vuoksi riski siitä, että luottotietoraportille päätyy rekisteröityä koskevaa virheellistä tietoa, kasvaisi käyttöliittymäpohjaisessa ilmoittamisessa olennaisesti rajapintailmoittamiseen verrattuna. Lisäksi velallisen tekemien lyhennysten tai koronmaksujen jatkuva ilmoittaminen manuaalisesti kahden päivän kuluessa maksupäivästä edellyttäisi luotonantajilta merkittävää määrää henkilötyötä, jolloin käyttöliittymäpohjainen ilmoittaminen ei pidemmällä aikavälillä kuitenkaan tulisi luotonantajille olennaisesti rajapintailmoittamisen toteutusta edullisemmaksi. Koska käyttöliittymäpohjaisen ilmoittamisen toteutuksesta

sekä sen myöhemmästä ylläpidosta lisäksi aiheutuisi määrältään merkittävät kustannukset Tulorekisteriyksikölle suhteessa luotonantajille aiheutuvan hyödyn vähäisyyteen, ei tällaisen ilmoittamistavan toteuttamista positiiviseen luottotietorekisteriin voida kokonaisuutena arvioiden pitää tarkoituksenmukaisena.

21 §. Tietojen luovuttaminen luotonantajille. Pykälän 2 momentin johdantokappaletta ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että rekisteristä voitaisiin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitetut tiedot 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan lisäksi myös valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitetulle erityisrahoitusyhtiölle. Erityisrahoitusyhtiö on lain 16 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti ilmoitusvelvollinen. Yhtiö harjoittaa rahoitustoimintaa antamalla ja hallinnoimalla muun muassa luottoja, takuita, takauksia ja muita vastuusitoumuksia. Luottoja ja takauksia voidaan antaa myös luonnolliselle henkilölle yrittäjänä, ja luoton tai takauksen hakijan lainanhoitokyvyn arvioinnissa huomioidaan muun muassa yrittäjän henkilökohtaista taloutta, mukaan lukien varat ja velat. Voimassa olevan johdantokappaleen viittauksen osalta jää epäselväksi, onko 16 §:n 2 momentin tarkoitus kattaa erityisrahoitusyhtiö. Koska erityisrahastoyhtiö ei ole elinkeinonharjoittaja, täsmennys on tarpeen sen varmistamiseksi, että erityisrahoitusyhtiöllä on tiedonsaantioikeus keväästä 2026 alkaen.

Pykälän 6 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momentin mukaan tiedot voidaan perustellusta syystä luovuttaa myös muuta sähköistä tietoturvallista tapaa käyttäen ja se tulisi voimaan 1.4.2026. Momentti täydentää pykälän 5 momenttia, jonka mukaan tiedot luovutetaan teknisen rajapinnan avulla luottotietoraportin muodossa. Momentin kumoaminen merkitsisi sitä, että tiedot luovutettaisiin myös 1.4.2026 jälkeen yksinomaan rekisterin teknisen rajapinnan avulla luottotietoraportin muodossa. Ratkaisulla pyrittäisiin ensisijaisesti parantamaan rekisterin tieturvallisuutta sekä suojaamaan rekisterissä olevia henkilötietoja. Sähköisessä asiointipalvelussa oikeus luoton tietojen kyselyyn avautuisi luotonantajalle, kun Tulorekisteriyksikkö on myöntänyt kyseiselle luotonantajalle käyttöoikeuden asiointipalveluun. Teknisesti toteutus tapahtuisi suomi.fi-valtuuksilla. Luotonantajat puolestaan valtuuttaisivat yksittäiset käyttäjät kukin omalta osaltaan suomi.fi-valtuuspalvelussa, minkä jälkeen käyttäjät voisivat kirjautua asiointipalveluun omilla pankkitunnuksillaan tai mobiilivarmenteellaan. Käytännössä palvelun kirjautumisivut olisivat avoimilla internetsivuilla eli pääsy tietoihin olisi helposti saatavilla muualtakin kuin luotonantajan omasta tietojärjestelmästä, esimerkiksi pankkivirkailijan omalta tietokoneelta hänen kotoaan käsin. Kaikilla tietoluvan haltijoiden valtuuttamilla käyttäjillä olisi myös rajaton mahdollisuus kysyä kenen tahansa rekisteröidyn henkilön tietoja luotonantajan omien tietojärjestelmien ohi eli ilman luotonantajan välitöntä seurantamahdollisuutta asiassa. Rekisterin teknisellä rajapinnalla edellytettyä vaatimusta siitä, että ennen kyselyn tekemistä luotonantaja teknisesti varmistuu asian vireillä olosta, ei ole vastaavin tavoin mahdollista edellyttää sähköisessä asiointipalvelussa. Yksittäisten käyttäjien osalta käyttövaltuuksien hallinta ja niiden ajantasaisuuden varmistaminen olisivat yksin luotonantajan vastuulla. Tulorekisteriyksiköllä olisi vajavainen näkymä yksittäisille käyttäjille myönnettyihin käyttövaltuuksiin, samoin kuin niiden ajantasaisuuteen. Tällöin olisi olemassa esimerkiksi riski siitä, että luotonantaja jättää virheellisesti päättämättä yksittäisen virkailijansa käyttövaltuuden, kun työntekijä vaihtaa työtehtävää tai työpaikkaa ilman, että Tulorekisteriyksikkö pystyy tätä millään tavoin toteamaan. Rekisterinpitäjänä Tulorekisteriyksiköllä ei myöskään olisi mahdollisuutta rajoittaa yksittäisen henkilön valtuuden voimassa oloa, vaan suomi.fi-valtuuspalvelu mahdollistaa valtuuden antamisen jopa 25 vuodeksi.

Tulorekisteriyksikön rekisterin teknisen toteutuksen yhteydessä tekemien selvitysten perusteella rekisteriin suunnitellun käyttöliittymäperusteisen sähköisen asiointipalvelun käyttö olisi jäämässä vähäiseksi myös tietojen luovuttamisessa rekisteristä. Ottaen huomioon sen, sekä tietojen luovuttamiseen tarvittavan asiointipalvelun toteutuksesta ja sen myöhemmästä ylläpidosta

aiheutuvat määrältään merkittävät kustannukset Tulorekisteriyksikölle suhteessa luotonantajille koituvan vähäiseen hyötyyn, ei tällaisen tietojen luovuttamistavan toteuttamista positiiviseen luottotietorekisteriin voida kokonaisuutena arvioiden pitää tarkoituksenmukaisena.

22 §. Luotonantajille luovutettavat tiedot. Pykälään lisättäisiin *uusi 4 momentti*, jossa säädettäisiin luotonantajille lain 21 §:n 5 momentissa tarkoitettulla luottotietoraportilla luovutettavista osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden tiedoista, joista momentti sisältäisi yksityiskohtaisen ja tyhjentävän luettelon. Momentin nojalla luottotietoraportilla luovutettaisiin osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden tietoja vain siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä lain 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyissä käyttötarkoituksissa. Tiedot luovutettaisiin luottotietoraportilla noudattaen samaa tarkkuustasoa, jolla luotonantajien ilmoittamien luottojen tiedot säädetään luovutettavaksi lain voimassa olevan 22 §:n 1 ja 2 momentissa. Luovutettaviin tietoihin ei sisältyisi mitään sellaisia tietoja, joista välillisestikään voisi olla pääteltävissä missä osoitteessa tai millä alueella luottotietoraportilla esitettävät osakehuoneistot tosiasiallisesti sijaitsevat. Ottaen huomioon positiivisen luottotietorekisterin sisältämien tietojen luonteen ja rekisterin sisältämien henkilötietojen käsittelyyn liittyvät merkittävät riskit, näillä rajauksilla suojataan luonnollista henkilöä erityisesti mahdollisiin tietomurtoihin tai muihin väärinkäyttöihin liittyviltä riskeiltä. Näin ollen ei olisi mahdollista, että luottotietoraportilta kävisi ilmi esimerkiksi turvakiellon alaisia osoitetietoja tai muita vastaavia osakehuoneistojen sijaintitietoja, jotka antaisivat mahdollisuuksia erilaisten tietojen yhdistämiseen tilanteessa, jossa tietoja on vuotanut taholle, joka ei ole niihin oikeutettu.

Momentin johdantokappaleen mukaan tiedot luovutettaisiin luottotietoraportilla huoneistotietojärjestelmästä saatujen viimeisimpien ilmoitusten perusteella muodostettuina. Sääntely poikkeaisi tältä osin voimassa olevan 22 §:n 1 ja 2 momentista, joissa luotonantajien ilmoittamien tietojen osalta on säädetty luovutettavaksi ajantasaiset tiedot. Eroavuuden syynä on edellä 13 a §:n 7 kohdan perusteluissa selostettu huoneistotietojärjestelmään ilmoitettavien taloudellisten tietojen päivityselvöllisyyden aikaväli, minkä seurauksena huoneistotietojärjestelmästä ei ole kaikissa tilanteissa saatavissa täysin ajantasaista tietoa tiettyyn osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun määrästä. Tiedot siirtyisivät huoneistotietojärjestelmästä positiiviseen luottotietorekisteriin aina viimeisimmän huoneistotietojärjestelmään tehdyn ilmoituksen mukaisina ja ne luovutettaisiin luotonantajille luottotietoraportilla sellaisina kuin ne on saatu huoneistotietojärjestelmästä.

Lisäksi momentin johdantokappaleessa säädettäisiin luottotietoraportilla luovutettavaksi henkilön omistamien sellaisten osakeryhmien lukumäärä yhteensä, joiden vastuulle on kohdistettu yhtiön nostamaa luottoa. Tieto vastaisi osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden osalta pykälän voimassa olevan 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tietoa henkilöllä olevien luottojen lukumäärästä yhteensä, joka luottotietoraportilla luovutetaan luotonantajien ilmoittamista luottoista. Tiedosta olisi helposti pääteltävissä esimerkiksi se, omistaako henkilö laajemmassa mitakaavassa sijoitusasuntoja, joiden vastuulle on kohdistettu yhtiön nostamaa luottoa. Johdantolauseessa säädettäisiin myös momentissa luetellut osakeryhmäkohtaiset tiedot luovutettavaksi luottotietoraportilla.

Momentin *1 kohdan* mukaan luottotietoraportilla luovutettaisiin henkilön omistusosuus osakeryhmästä. Tietoa tarvittaisiin sen päättelemiseen, mikä osuus 3 kohdassa tarkoitettusta osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärästä laskennallisesti kohdistuu sen henkilön vastuulle, jota luottotietoraportti koskee. Ilman tietoa henkilön omistusosuudesta tätä arviointia ei olisi mahdollista luotettavasti tehdä, koska osakeryhmän eri osaomistajien omistusosuudet eivät aina ole keskenään saman suuruisia.

Momentin 2 kohdan mukaan luottotietoraportilla luovutettaisiin osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä ja sen laskentapäivämäärä. Luottotietoraportilla luottovastuun määrää ei siten olisi valmiiksi jaettu osakkaan omistusosuutta vastaavaksi vaan esitettävä summa kuvaisi aina kyseiseen osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärää. Ratkaisu vastaisi luotonantajien ilmoittamista luotoista pykälän voimassa olevan 2 momentin 6 kohdan nojalla luovutettavia rahamääräisiä tietoja, joita myöskään ei ole jaettu velallisten lukumäärällä. Luotonantajien olisi siten luotonmyönnön yhteydessä henkilön omistusosuutta kuvaavan tiedon avulla arvioitava miltä osin osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun määrä rasittaa juuri kyseisen henkilön lainanhoitokykyä. Vastuumäärän laskentapäivämäärästä olisi pääteltävissä se, milloin vastuun määrä viimeksi on päivitetty huoneistotietojärjestelmään ja onko todennäköistä, että määrä olisi ehtinyt olennaisesti muuttumaan viimeisimmän päivituksen jälkeen.

Momentin 3 kohdan mukaan luottotietoraportilla luovutettaisiin osakeryhmään kohdistuvan voimassa olevan sekä tulevan pääomavastikkeen kokonaismäärä ja sen maksuvelvollisuuden alkamispäivämäärä. Pääomavastikkeen määrä kuvaisi henkilön kuukausittaista lainanhoitomenoa osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden osalta ja se vastaisi luotonantajien ilmoittamista luotoista pykälän voimassa olevan 1 momentin 4 kohdan luovutettavaa tietoa viimeksi maksetun lyhennyksen, koron ja kulujen määrästä. Myöskään pääomavastikkeen määrää ei olisi valmiiksi jaettu osakkaan omistusosuutta vastaavaksi vaan luotonantajan tulisi tältä osin tehdä vastaava arviointi kuin edellä luottovastuun kokonaismäärän osalta on selostettu. Vastikemäärän maksuvelvollisuuden alkamispäivämäärästä olisi pääteltävissä se, millaisessa rahoitusmarkkinoiden korkotilanteessa määrä on viimeksi muuttunut ja onko todennäköistä, että pääomavastikkeen määrä olisi tästä edelleen nousemassa tai vaihtoehtoisesti laskemassa rahoitusmarkkinoilla kyseisen ajankohdan jälkeen tapahtuneiden korkomuutosten seurauksena. Jos tiedossa olisi tulevaisuuteen kohdistuva vastike ja sen päivämäärä, luovutettaisiin myös tämä tieto luottotietoraportilla.

Momentin 4 kohdan mukaan luottotietoraportilla luovutettaisiin tieto siitä, mitkä luottovastuut kohdistuvat samassa yhtiössä oleviin osakeryhmiin. Tieto esitettäisiin ryhmittelemällä luottovastuita koskevat osakeryhmäkohtaiset tiedot luottotietoraportilla yhtiöittäin. Jos henkilöllä olisi omistuksessaan useampia osakeryhmiä, esitettäisiin eri osakeryhmät luottotietoraportilla väliotsikoiden alla sillä tavoin, että raportilta ilmenisi mitkä osakeryhmät ovat samassa yhtiössä. Luottotietoraportilla tietojen otsikoinnissa ei käytettäisi yhtiön nimeä vaan otsikoinnit olisivat täysin anonyymeja eikä niistä voisi päätellä, missä yhtiössä olevasta osakeryhmästä on kyse. Tieto samaan yhtiöön liittyvistä luottovastuista on luotonannossa merkityksellinen erityisesti silloin, jos henkilöllä on omistuksessaan useita saman yhtiön osakeryhmiä, joihin kohdistuu määrältään huomattavia uudisrakentamisen tai perusparantamisen luottovastuita. Tällaisessa tilanteessa yhtiön mahdollisilla maksuvaikeuksilla olisi erityisen suuri vaikutus kyseisen henkilön taloudelliseen tilanteeseen ja lainanhoitokykyyn, jolloin asia olisi merkityksellinen luoton myöntämisen yhteydessä tehtävässä riskiarvioinnissa huomioon otettavana seikkana. Siltä osin kuin luotonantaja ei saisi luottotietoraportista kyseessä olevan luoton myöntämisen kannalta riittäviä tietoja riskien arvioimiseksi, sen olisi tarvittavin osin pyydettävä nykyiseen tapaan lisätietoja luotonhakijalta. Lisäyksen johdosta pykälän nykyiset 4–6 momentti siirtyisivät 5–7 momentiksi. Tietojen näkymää luottotietoraportilla ja sähköisessä asiointipalvelussa voidaan havainnollistaa seuraavien esimerkkien avulla.

23 a §. Luotonhakijan tunnistamisvelvollisuus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 a §, jossa säädettäisiin luottotietoraportin hankkijoita koskeva velvollisuus tunnistaa luotonhakija. Ehdotetun pykälän mukaan sen, joka hankkii positiivisesta luottotietorekisteristä luonnollista henkilöä koskevia tietoja käytettäväksi 21 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen, olisi tun-

nistettava kyseessä oleva henkilö sekä tarvittaessa todennettava tämän henkilöllisyys ennen tietojen hankkimista. Velvollisuus koskisi kaikkia niitä luotonantajia, joilla on Tulorekisteriyksikön myöntämän, lain 27 a §:n mukaisen tietoluvan perusteella oikeus hakea rekisteristä luottotietoraportti. Ehdotettu säännös koskisi siten vain niitä elinkeinonharjoittajia ja erityisrahastoyhtiötä, joille on avattu tekninen rajapinta positiiviseen luottotietorekisteriin. Muutoksen tarkoituksena on vahvistaa yksityiselämän ja henkilötietojen suoja erityisesti vähentämällä henkilö-tunnuksen väärinkäytösriskejä.

Muulla laissa säädetään asiakkaan tunnistamiseen liittyvistä velvoitteista, jotka kuitenkin eivät kaikissa tapauksissa tapahdu ennen positiiviseen luottotietorekisteriin kohdistuvaa tietojen hakua. Kuluttajansuojalain mukaisesti kuluttajan luottokelpoisuuden arviointi (lain 7 luvun 14 § ja 7a luvun 11 §) ja henkilöllisyyden todentaminen (lain 7 luvun 15 §) on tehtävä ennen luottosopimuksen tekemistä. Kuluttajansuojalain mukainen henkilöllisyyden todentaminen ei välttämättä tapahdu ennen kuin luotonantaja hakee luottotietoraportin positiivisesta luottotietorekisteristä. Lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 3 luvun 2 §:n 4 momentin mukaan asiakkaan henkilöllisyys on todennettava asiakassuhdetta perustettaessa tai viimeistään ennen kuin asiakas saa määräysvaltaansa liiketoimeen sisältyvät varat tai muun omaisuuden tai ennen kuin liiketoimi on suoritettu loppuun. Rahanpesulain perusteella siten riittää, että luotonhakijan henkilöllisyys todennetaan siinä vaiheessa, kun luottosopimuksen mukaiset varat luovutetaan hänelle. Luottotietorekisteriotteen kysely tapahtuu aina ennen tätä ajankohtaa. Asiakkaan tuntemisesta ja tunnistamisesta säädetään myös luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014), virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa (572/2019) ja maksulaitoslaissa (297/2010). Näissä laeissa ei kuitenkaan säädetä tunnistamisen ajankohdasta. Näiden lakien mukaiset velvoitteet eivät myöskään koske kaikkia positiivisen luottotietorekisterin ilmoitusvelvollisia. Erityisesti ulkopuolelle jäävät muulle luonnolliselle henkilölle kuin kuluttajalle luottoja myöntävät ilmoitusvelvolliset. Edellä mainittujen erityislakien lisäksi EU:n yleisestä tietosuojasetuksesta seuraa rekisterinpitäjiä ja henkilötietojen käsitteijöitä koskeva yleinen huolellisuus- ja täsmällisyysvelvoite, mutta ei nimenomaista veloitetta henkilöllisyydestä varmistumiseen esimerkiksi vahvan tunnistautumisen avulla.

Positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvien henkilötietojen suojaan kohdistuvien riskien kannalta ei ole riittävää, että luotonhakija tunnistetaan vasta sen jälkeen, kun luottotietoraportti on haettu rekisteristä. Siitä syystä laissa on tarpeen säätää nimenomaisesta luotonhakijan tunnistamisvelvollisuudesta. Henkilön tunnistamisella tarkoitettaisiin samaa kuin tietosuojalain (1050/2018) 29 §:n 5 momentissa. Momentin mukaan rekisteröidyn henkilöllisyyden selvittämiseen hänen ilmoittamiensa tai toimittamiensa tietojen taikka esittämiensä asiakirjojen avulla (tunnistaminen) ei saa käyttää yksinomaan henkilötunnusta tai henkilötunnuksen ja rekisteröidyn nimen yhdistelmää. Henkilöllisyyden todentamisella tarkoitettaisiin samaa kuin rahanpesulaissa eli asiakkaan henkilöllisyyden varmistamista luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä peräisin olevien asiakirjojen tai tietojen perusteella. Käytännössä tämä tarkoittaisi esimerkiksi passia tai henkilökorttia. Luotonhakijan henkilöllisyydestä voidaan varmistua myös muun muassa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009, jäljempänä tunnistuslaki) tarkoitetun vahvan sähköisen tunnistamisen avulla.

32 §. Tietojen säilytysaika. Pykälän 5 kohtaan tehtäisiin tekninen täsmennys siten, että lain 13 §:ssä tarkoitetut tiedot poistettaisiin, kun maksuohjelman kesto tai saneerausohjelma on päättynyt tai ohjelma on rauennut. Täsmennyksellä selvennettäisiin sitä, että velkajärjestelyyn liittyvän maksuohjelmaa koskevan tiedon säilyttäminen on tarkoitettu sidottavaksi maksuohjelman keston, ja luotonantajan on ilmoitettava rekisteriin tieto maksuohjelman keston päättymisestä. Samalla varmistettaisiin se, että tietoa ei säilytetä pidempään positiivisessa luottotietorekisterissä kuin sitä säilytetään velkajärjestelyrekisterissä. Euroopan unionin tuomioistuin (EUT) on

pitänyt ongelmallisena sitä, että jäännösveloista vapauttamista säilyttämistä koskevia tietoja säilytetään yksityisissä luottotietorekistereissä sen jälkeen, kun ne on poistettu julkisesta maksukyvyttömyysrekisteristä, koska näitä tietoja yhä käytettäisiin kielteisenä tekijänä tällaisen henkilön luottokelpoisuuden arvioinnissa (tuomio 7.12.2013, Schufa Holding, yhdistetyt asiat C 26/22 ja C 64/22, 98-100 kohta). EUT on jo aiemmin todennut, että se, että samoja henkilötietoja on useissa lähteissä, vakavoittaa puuttumista henkilön yksityisyyden suojaa koskevaan oikeuteen (tuomio 13.5.2014, Google Spain, C 131/12, 86 ja 87 kohta). Vaikka positiivinen luottotietorekisteri on viranomaisen ylläpitämä rekisteri, myös siinä on perusteltua rajoittaa tietojen samanaikainen säilyttäminen siihen mikä on välttämätöntä (ks. myös jäljempänä esityksen jakso 12).

Pykälään lisättäisiin uusi 6 kohta, jossa säädettäisiin 13 a §:ssä tarkoitettujen osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden tietojen säilytysajasta positiivisessa luottotietorekisterissä. Sen mukaan tiedot poistettaisiin, kun osakkeenomistajan luottovastuu kyseisessä osakeryhmässä on päättynyt.

Osakkeenomistajan vastuu tietyille osakeryhmälle kohdistetuista luottovastuista voi päättyä joko sen johdosta, että kyseiselle osakeryhmälle kohdistetut luottovastuut ovat tulleet kokonaisuudessaan maksetuksi yhtiölle tai sen johdosta, että osakkeenomistajan omistus kyseisessä osakeryhmässä on päättynyt esimerkiksi osakkeiden myynnin johdosta. Molemmissa tapauksissa osakeryhmään kohdistuvien luottovastuiden tiedot poistettaisiin, kun tieto luottovastuun päättymisestä on saatu positiiviseen luottotietorekisteriin huoneistotietojärjestelmästä. Huomioiden sen, että säilytysaika on sidottu olosuhteen muutokseen, tieto voi poistua pienellä viiveellä rekisterinpitöön liittyvistä velvoitteista johtuen. Tietoa ei kuitenkaan luovutettaisi enää luotonantajalle sen jälkeen, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon luottovastuun päättymisestä. Yhteisomistustilanteissa eri osaomistajien omistus tietyssä osakeryhmässä voi päättyä eri ajankohtina, minkä vuoksi tietojen poistamisesta säädettäisiin omistajakohtaisesti. Luottovastuun päättyessä omistuksen päättymiseen, poistettaisiin tiedot vain niiden osaomistajien osalta, joiden kohdalla omistus on päättynyt. Muilla osaomistajilla tiedot säilyisivät edelleen rekisterissä. Lisäyksen johdosta voimassa olevan pykälän 6–8 kohta siirtyisivät 7–9 kohdaksi.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Lain voimaantulon jälkeen on annettu valtioneuvoston asetus eräistä positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavista tiedoista. Asetuksen 1 §:ssä säädetään tarkemmin rekisteriin talletettavasta tiedosta, joka koskee luoton käyttötarkoitusta. Huomioiden Euroopan unionin tuomioistuimen linjaukset ja perustuslain tulkintakäytännön, asetusta on tarpeen tarkistaa ja siirtää lain tasolle luoton käyttötarkoituksia koskevat täsmennykset.

9 Voimaantulo

Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamista koskevan lain ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian. Lain 13 a §:ää, 22:n 3 momenttia ja 32 §:n 6 kohtaa koskisi kuitenkin myöhempi voimaantulopäivä, joka on tarpeen sen huomioimiseksi, milloin taloyhtiölainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevat tiedot ovat siirrettävissä huoneistotietojärjestelmästä. Lain 13 a §:n soveltaminen alkaisi 18.1.2027. Lain 22 §:n 3 momentin ja 32 §:n 6 kohdan soveltaminen alkaisi 1.4.2027. Näiden päivämäärien välinen ajanjakso on tarpeen tiedonsiirtojen ja laajennuksen teknisen käyttöönoton valmistelemiseksi.

10 Toimeenpano ja seuranta

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

[Täydennetään myöhemmin.]

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

[Täydennetään myöhemmin.]

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotetut lainmuutokset ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:n 1 momentin turvaamien yksityiselämän suojan ja henkilötietojen suojan kannalta. Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta on säädettävä tarkemmin lailla.

Perustuslain 10 §:n mukaista suojaa täydentävät ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklan mukainen yksityiselämän suoja sekä EU:n perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvattu yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa turvattu henkilötietojen suoja. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä kunnioittaen. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti rajoituksia voidaan säätää ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan mukaan, siltä osin kuin perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taatuja oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat. EU:n tuomioistuimen antamat tuomiot määrittävät näiltä osin yksityiselämän ja henkilötietojen suojan keskeistä sisältöä. Samoin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä katsottu kattavan myös henkilötietojen suojan.

Laki positiivisesta luottotietorekisteristä on hyväksytty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Perustuslakivaliokunnan mukaan on lähtökohtaisesti riittävää perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta, että sääntely täyttää EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa asetetut vaatimukset. Valiokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti EU:n yleisen tietosuojasetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee siten suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen vain välttämättömään tietosuojasetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa. Perustuslakivaliokunnan mukaan on kuitenkin selvää, että erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös tietosuojasetuksenkin edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä suurempi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohdaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn osalta (PeVL 28/2022 vp, kappaleet 3—4, ks. PeVL 14/2018 vp, s. 4—5).

Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotettu sääntely täytti lausunnossa mainitut sekä hallituksen esityksessä erityisesti velkaantumiskehityksestä esitetyt seikat huomioiden perusoikeuksien rajoittamiseen kohdistuvat välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset. (PeVL 28/2022 vp, kappale 8) Lain hyväksymisen jälkeen tapahtuneen oikeuskäytännön myötä on kuitenkin tarpeen tarkistaa arviota luottotietojen luonteesta.

Arkaluonteiset tiedot

Perustuslakivaliokunnan mielestä arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä on edelleen syytä arvioida myös aiemman sääntelyn lakitasoisuutta koskevan käytännön pohjalta (PeVL 14/2018 vp ja PeVL 15/2018 vp). Vaikka EU:n tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamisen johdosta kansallisessa lainsäädännössä tulee tietosuoja-asetuksen 9 artiklaan valitun erityisten henkilötietoryhmien käsitteen vuoksi välttää arkaluonteisten tietojen käsitteen käyttämistä sääntelyn selvytyden vuoksi (ks. myös PeVL 14/2018 vp), pitää perustuslakivaliokunta edelleen perusteltuna kuvata valtiosääntöisesti tiettyjä henkilötietoryhmiä nimenomaan arkaluonteisiksi (PeVL 15/2018 vp). Näillä tarkoitetaan laajempaa tietojoukkoa kuin vain tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoryhmiä (ks. tältä osin myös esim. PeVL 17/2018 vp). Perustuslakivaliokunta on painottanut arkaluonteisten tietojen käsittelyn aiheuttamia uhkia. Valiokunnan mielestä arkaluonteisia tietoja sisältäviin laajoihin tietokantoihin liittyy tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä vakavia riskejä, jotka voivat viime kädessä muodostaa uhan henkilön identiteetille (ks. PeVL 15/2018 vp, myös 13/2016 vp, PeVL 14/2009 vp). Perustuslakivaliokunta on tämän johdosta kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (PeVL 15/2018 vp).

Positiiviseen luottotietorekisteriin sisällytettävissä tiedoissa ei perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan ole lähtökohtaisesti kysymys EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittamista arkaluonteisista tiedoista. Perustuslakivaliokunta katsoi kuitenkin hallituksen esityksessä esitetyt perustelut huomioiden, että yksityiskohtaista ja tarkkarajaisista sääntelyä voidaan pitää välttämättömänä ja perusteltuna yleisen tietosuoja-asetuksen mahdollistamisissa puitteissa. Perustuslakivaliokunnalla ei ollut huomautettavaa hallituksen esityksessä tältä osin omaksuttuun kantaan. (PeVL 28/2022 vp, kappale 6).

Lausunnossaan, joka koski hallituksen esitystä luottotietolain muuttamisesta (HE 9/2021 vp), perustuslakivaliokunta katsoi, ettei myöskään siinä tarkoitettuja luottotietoja sen käsityksen mukaan sellaisenaan voida pitää tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuina erityisinä henkilötietoina, joiden käsittely on lähtökohtaisesti kielletty niiden erityisen arkaluonteisuuden vuoksi. Valiokunnan mielestä luottotietoja ei ole syytä pitää lähtökohtaisesti myöskään valtiosääntöisesti arkaluonteisina tietoina. Joihinkin luottotietoihin voi kuitenkin sisältyä arkaluonteisiin tietoihin rinnastuvia, salassa pidettäviä tietoja esimerkiksi henkilön toiminnasta yksityiselämässä ja taloudellisesta asemasta. Luottotietojen käsittelyyn saattoi siten perustuslakivaliokunnan mukaan liittyä erityisiä riskejä. Valiokunnan mielestä luottotietojen käsittelyn laintasonen yksityiskohtainen sääntely oli siten tietosuoja-asetuksen puitteissa välttämätöntä (PeVL 8/2022 vp, kappale 7).

EU:n tuomioistuin on edellä mainittujen lausuntojen jälkeen ottanut kantaa niin sanottujen negatiivisten luottotietojen arkaluonteisuuteen. Tuomioistuin totesi rekisteröidyn oikeuksista ja eduista, että luottotietopalveluja tarjoavien yritysten suorittamaa jäännösveloista vapauttamista koskevien tietojen käsittelyä, kuten näiden tietojen säilyttämistä, analysointia ja luovuttamista kolmannelle, on pidettävä vakavana puuttumisena rekisteröidyn perusoikeuksiin, jotka on vahvistettu perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa. Tällaiset tiedot nimittäin vaikuttavat kielteisesti rekisteröidyn luottokelpoisuuden arvioinnissa ja ovat näin ollen hänen yksityiselämäänsä koskevia arkaluonteisia tietoja (tuomio 7.12.2023, yhdistetyt asiat C 26/22 ja C 64/22, Schufa Holding, 94 kohta; ks. vastaavasti tuomio 13.5.2014, Google Spain ja Google, C 131/12, 98 kohta). Niiden käsittely voi siis vahingoittaa huomattavasti rekisteröidyn etuja, koska tällainen tietojen luovuttaminen on omiaan vaikeuttamaan merkittävästi hänen vapauksiensa käyttämistä, erityisesti kun kyse on perustarpeiden täyttämisestä. Tuomioistuin kiinnitti lisäksi muun ohella huomiota siihen, että mitä pidempään luottotietopalveluja tarjoavat yritykset säilyttävät kyseessä

olevia tietoja, sitä huomattavammin rekisteröidyn etuihin ja yksityiselämään vaikutetaan ja sitä tiukemmat ovat näiden tietojen säilyttämisen lainmukaisuutta koskevat vaatimukset. (tuomio 7.12.2023, yhdistetyt asiat C 26/22 ja C 64/22, Schufa Holding, 94 ja 95 kohta) EU:n tuomioistuimien on mm. todennut, että perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa taattujen oikeuksien rajoittamisesta aiheutuvan puuttumisen vakavuuden arvioinnissa on otettava huomioon kyseessä olevien henkilötietojen luonne ja erityisesti näiden tietojen mahdollinen arkaluonteisuus sekä tietojen käsittelyn luonne ja konkreettiset menettelytavat, ja erityisesti niiden henkilöiden lukumäärä, joilla on pääsy näihin tietoihin, ja näihin tietoihin pääsyä koskevat yksityiskohdat. Tarvittaessa on otettava huomioon myös sellaisten toimenpiteiden olemassaolo, joilla pyritään estämään riski näiden tietojen väärinkäytöstä. (tuomio 21.3.2024, Landeshauptstadt Wiesbaden, C61/22, kohta 106) Toisaalta tuomioistuimien on oikeuskäytännössään kiinnittänyt huomiota myös siihen, missä määrin sinänsä rajallisetkin tiedot tai tietojen kokonaisuus voivat paljastaa rekisteröidyn yksityiselämään liittyviä seikkoja koskevia mahdollisesti arkaluonteisia tietoja, jotka yhdessä voivat antaa viranomaiselle mahdollisuuden tehdä täsmällisiä johtopäätöksiä tämän henkilön yksityiselämästä (esim. tuomio 30.4.2024, La Quadrature du Net ym., C-470/21, kohta 135).

Positiivinen luottotietorekisteri on viranomaisen rekisteri. Hallituksen esityksessä positiivista luottotietorekisteriä koskevaksi laiksi arvio luottotietojen käsittelyyn liittyvistä merkittävistä riskeistä perustettiin erityisesti siihen, että positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvä henkilötietojen käsittely tarkoittaa laajamittaista henkilötietojen käsittelyä, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia luonnolliselle henkilölle. Maksuhäiriötietojen tavoim myös positiivisia luottotietoja käytetään henkilön luottokelpoisuutta ja maksukykyä arvioitaessa, mutta ne voivat vaikuttaa joko myönteisesti tai kielteisesti luottopäätökseen. Luonnollisen henkilön luottotietoja voidaan lain mukaan myös luovuttaa laajalti luotonantajille sekä luottomarkkinoita valvovien viranomaisten ja Tilastokeskuksen tarkoituksiin. Lisäksi merkityksellistä valtiosääntöisen arvioinnin kannalta on se, että toisin kuin useat maksuhäiriötiedot, jotka ovat yleisesti saatavilla julkisista rekistereistä, positiivisen luottotietorekisterin sisältämät tiedot on säädetty salassa pidettäviksi. Ne myös antavat luonnollisen henkilön varallisuuteen liittyvää tietoa. Ehdotettujen lainmuutosten myötä rekisteri sisältäisi aiempaa laajemmin asuntovarallisuuteen kytkeytyvää tietoa, vaikka kaikkia yksityiskohtia ei luovutettaisi luotonantajille. Nämä näkökohdat huomioiden, positiivisia luottotietoja olisi arvioitava samoista lähtökohdista kuin EU:n tuomioistuimen arkaluonteisiksi arvioimia tietoja. Vähintään osaa positiivisen luottotietorekisterin tiedoista voidaan pitää aiempaa selvemmin arkaluonteisina. Tällä luonnehdinnalla on merkitystä sille, miltä osin ja millä tarkkuudella rekisterin tietosisällöstä on tarpeen säätää lain tasolla. Luonnehdinnalla on merkitystä myös ehdotettujen luottotietojen luovuttamista koskevien säännösten kannalta, kun arvioidaan mitä yksityiskohtia on perusteltua ja välttämätöntä luovuttaa luotonantajille laissa säädettyyn käyttötarkoitukseen.

Kuluttajaluottosopimuksia koskevan direktiivin 2008/48/EY 8 artiklan ja sen johdanto-osan 28 kappaleen mukaisesti luotonantajan on arvioitava ennen luottosopimuksen tekemistä kuluttajan luottokelpoisuus riittävien tietojen, mukaan luettuna tarvittaessa yksityisistä tai julkisista tietokannoista lähtöisin olevat tiedot, perusteella. Lisäksi kuluttajille tarkoitettujen kiinteää asuntoomaisuutta koskeviin luottosopimusiin sovellettavan direktiivin 2014/17 18 artiklan 1 kohdan ja 21 artiklan 1 kohdan sekä sen johdanto-osan 55 ja 59 kappaleen mukaisesti luotonantajan on arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus perinpohjaisesti ja tällä on oltava pääsy luottotietorekistereihin. Jäsenvaltioilla on velvollisuus varmistaa, että näissä direktiiveissä luotonantajilla on pääsy kuluttajan luottokelpoisuuden arviointiin käytettäviin tietokantoihin. Positiivinen luottotietorekisteri muodostaa osan tällaisista tietokannoista, ja on oleellinen ja luotettava lähde luottokelpoisuuteen vaikuttavien tietojen varmistamiseksi. Direktiiveissä 2008/48 ja 2014/17 tarkoitettujen kuluttajien luottokelpoisuuden arviointia koskevan velvollisuuden tarkoituksena ei ole

ainoastaan luotonhakijan suojeleminen vaan myös koko luottojärjestelmän moitteettoman toiminnan takaaminen. Siten on myös tärkeää, että luottomarkkinoita valvovilla viranomaisilla on pääsy tehtäviensä hoitamisen kannalta välttämättömiin tietoihin.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi yksityiskohtaisemmat säännökset rekisteriin tallettavasta luoton käyttötarkoituksesta. Kyseessä olevat säännökset sisältyvät voimassa olevaan valtioneuvoston asetukseen, joka on annettu lain 33 §:n nojalla. Vaikka asetuksenantovaltuus sinänsä kattaa kyseessä olevien asetuksen säännösten sisällön sellaisenaan, säännökset eivät täytä vaatimusta arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn laintasoisuudesta.

Taloyhtiöiden ottamien lainojen osakaskohtaiset velkaosuudet muodostavat jopa 13 prosenttia kotitalouksien veloista, ja erilaiset asumiseen liittyvät velat kokonaisuutena kaikista veloista kolme neljäsosaa. Tältä osin kotitalouksien velkaantuminen on myös jatkanut kasvuaan, ja kotitalouksien vaikeaan tilanteeseen on osaltaan vaikuttanut viimeaikainen luottomarkkinoiden kehitys ja voimakas korkojen nousu. Ehdotetuilla lainmuutoksilla korjattaisiin rekisterin tietosisällössä oleva merkittävin puute, joka liittyy rekisterin tietojen kattavuuteen. Kuten perustuslakivaliokunta katsoi lakia koskevassa lausunnossaan, positiivisen luottotietorekisterin tavoitteita ylivelkaantuneisuuden estämisestä ja rahoitusvakauden turvaamisesta voidaan myös tässä sääntely-yhteydessä pitää perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä (PeVL 28/2022 vp, kappale 7, ks. myös PeVL 28/2012 vp, s. 3/I, PeVL 42/2006 vp, s. 4, PeVL 12/2002 vp, s. 2/II, PeVL 5/2002 vp, s. 2/II). Ehdotettu laajennus on välttämätön sen varmistamiseksi, että luotonantajat saavat luotettavia tietoja myös taloyhtiölainojen osakaskohtaisten velkaosuuksien osalta. Samalla tietojen lisäämisellä turvataan luonnollisten henkilöiden oikeutta tulla arvioiduiksi oikeiden ja asianmukaisten tietojen perusteella, kun luotonantajien käytettävissä on kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia varten kattavammat tiedot luotettavasta lähteestä. Samalla pystytään ennalta estämään tehokkaammin ylivelkaantumista ja suojaamaan kuluttajia ylivelkaantumiselta, huomioiden asumiseen liittyvien velkojen merkittävän osuuden luonnollisen henkilön veloista.

Ottaen huomioon edellä mainitun arvion positiivisen luottotietorekisterin sisältämien tietojen arkaluonteisuudesta ja positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvän henkilötietojen käsittelyn laaja-alaisuuden, lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset luotonantajien velvollisuudesta tunnistaa luotonhakija ennen kuin luotonantaja hakee rekisteristä luottotietoraportin. Ehdotetun uuden suojaotoimen tarkoituksena on vähentää luottotietojen ja henkilötunnuksen väärinkäytösriskkejä ja samalla tehostaa yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa.

Tietojen luovuttaminen

Lakiehdotukseen sisältyy viranomaisten salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä. Ehdotettu 22 §:n muutos tarkoittaisi, että luotonantajille luovutettaisiin luottotietoraportilla uutena tietoryhmänä taloyhtiölainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevia tietoja, jotka ovat lain 3 §:n mukaisesti salassa pidettäviä. Positiiviseen luottotietorekisteriin tallennettaisiin ja siitä luovutettaisiin tietoja, jotka ovat salassa pidettäviä myös muun muassa luottolaitoksia koskevan sääntelyn nojalla. Vaikka lain 24 §:ää ei ehdoteta muutettavaksi, myös kyseisessä pykälässä mainituilla viranomaisilla olisi oikeus saada kyseisiä tietoja siinä säädetyin edellytyksin.

Valiokunta on antanut erityistä merkitystä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan täsmällisyyttä ja sisältöä. Mikäli ehdotetut säännökset tietojen luovutuksesta ovat kohdistuneet myös arkaluonteisiin tietoihin, on tavallisen lain säätämisyjärjestyksen käyttö-

misen edellytyksenä ollut sääntelyn täsmentäminen selostetun perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä koskevan käytännön mukaiseksi (ks. PeVL 15/2018 vp ja esim. PeVL 38/2016 vp).

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp, s. 2—3 ja siinä viitatu lausunnot). Valiokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (ks. esim. PeVL 19/2012 vp).

Positiivisen luottotietorekisterin sisältämät tiedot ovat salassa pidettäviä. Positiiviseen luottotietorekisteriin luovutetaan tietoja, jotka ovat salassa pidettäviä myös muun muassa luottolaitoksia koskevan sääntelyn nojalla. Tietojen luovuttamisessa muille luotonantajille on huomioitu se, että luottotietoraportit eivät paljasta liikesalaisuuksia eivätkä esimerkiksi yksittäisten luotonantajien yksilöintitietoja. Lain 22 §:ssä määritelty tarkkarajaisesti ja tyhjentävästi luotonantajille luovutettavat uudet tiedot luotonhakijan luottokelpoisuuden arvioimista varten. Tiedot ehdotetaan myös uudessa 22 §:n 4 momentissa luettavaksi tyhjentävästi sen sijaan, että ehdotetuissa säännöksissä tietojen luovuttaminen olisi sidottu tietojen välttämättömyyteen. Sen huomioimiseksi, että luottotietojen käsittelyyn liittyy merkittäviä riskejä rekisteröidyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta, luottotietoraporteilla näkyvät tiedot rajattaisiin niihin, joita on pidettävä välttämättöminä luotonantajien kannalta nimenomaan luottokelpoisuuden arvioinnissa. Luotonantajille ei luovutettaisi tietoja, jotka voisivat paljastaa esimerkiksi luonnollisen henkilön kotiosoitteen, jos luottotietoraportti päättyisi sellaiselle taholle, joka ei ole oikeutettu tietoon. Laajempi tietosisältö näkyisi luonnollisen henkilön asiointipalvelussa kyseessä olevalle henkilölle.

Rekisteristä voitaisiin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa myös taloyhtiölainojen osakkohtaisiin velkaosuuksiin liittyviä tietoja lain 24 §:ssä mainituille viranomaisille. Viranomaisen tiedonsaantioikeus on laissa sidottu vaatimukseen tietojen välttämättömyydestä näiden tehtävien kannalta, ja tietojen luovuttaminen on mahdollista yksittäisiin laissa säädettyihin viranomaisen tehtäviin. Tietoja käyttävät viranomaiset saisivat pääsyn tietoon pääosin vahvasti pseudonymisoituina nykytilaa vastaavasti lukuun ottamatta Tilastokeskusta, jonka osalta tietojen suojaamiseen sovelletaan tilastolainsäädäntöä, sekä kuluttaja-asiamiestä, joka tarvitsee tunnistettuja tietoja yksittäisissä valvonta-asioissa. Tilastokeskusta koskevia säännöksiä on täsmennetty lailla 116/2024 siten, että tietojen välttämättömyyttä koskeva vaatimus käy nimenomaisesti ilmi myös positiivisesta luottotietorekisteristä annetusta laista, vaikka myös tilastolaista seuraa vaatimus, että toisen viranomaisen rekisteristä hankittavien tietojen on oltava välttämättömiä.

Ehdotetut viranomaisen salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskevat säännökset ovat edellä mainitun huomioden perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisia ja täyttävät perustuslain 10 §:n vaatimukset.

Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 19 §:n 4 momentti ja 21 §:n 6 momentti,
muutetaan 6 §:n johdantokappale, 7 §, 21 §:n 2 momentin johdantokappale, 22 ja 32 §, sellaisena kuin niistä ovat 22 ja 32 § osaksi laissa 116/2024, ja 34 §:n 1 momentti, sekä lisätään uusi 13 a § ja 23 a § seuraavasti:

6 §

Tiedot luotoista

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 7–13 §:ssä tarkoitetut tiedot sopimuksen mukaan myönnetystä:

7 §

Luoton perustietoina talletettavat tiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 6 §:n mukaan rekisteriin merkittävien luottojen osalta seuraavat luoton perustiedot:

- 1) ilmoitusvelvollisen nimi, tämän markkinoinnissa käyttämä nimi tai aputoiminimi sekä yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, ulkomainen organisaatiotunniste;
- 2) luoton numero;
- 3) tieto siitä, onko kyse ilmoitusvelvollisen luotonantajana myöntämästä luotosta vai vertaislainanvälittäjänä välittämästä luotosta;
- 4) velallisten lukumäärä;
- 5) luottosopimuksen tekopäivä;
- 6) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta;
- 7) tieto siitä, onko kyse vuokra- tai muusta sellaisesta sopimuksesta, jonka nojalla tavara luovutetaan kuluttajan hallintaan ja jonka ehtojen mukaan tavaran käteishinta ja luottokustannukset tulevat suoritetuiksi vuokratuella tai jonka ehtojen mukaan kuluttaja voi muutoin tulla tavaran omistajaksi sopimuksen päättyessä (leasing-sopimus);
- 8) luoton valuutta;
- 9) kuluttajaluotoissa tieto siitä, onko kyse kuluttajansuojalain 7 vai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta luotosta, sekä siitä, onko kyse mainitun lain 7 luvun 7 §:n 3 kohdassa tarkoitetusta hyödykesidonnaisesta luotosta;
- 10) tieto siitä, onko luotto muu kuin kuluttajaluotto;
- 11) luottosopimuksen tekemisen yhteydessä maksettavat kertakulut;
- 12) tieto luoton siirrosta sekä siirronsaajan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, siirronsaajan nimi ja ulkomainen organisaatiotunniste;
- 13) tieto luottosopimuksen päättymisestä ja päättymispäivämäärä.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan kertaluottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) luoton käyttötarkoitus;

- 2) luoton lyhennystapa ja -väli;
- 3) luoton myönnetty ja nostettu määrä;
- 4) maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä, jos se on tiedossa.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi luoton käyttötarkoitukseksi talletetaan positiiviseen luottotietorekisteriin jokin seuraavista:

- 1) asuntoluotto;
- 2) asuntoluotto ensiasunnon hankkimiseksi;
- 3) asuntoluotto vapaa-ajanasunnon hankkimiseksi;
- 4) asuntoluotto sijoitusasunnon hankkimiseksi;
- 5) opintolaina;
- 6) liikennevälineen hankkimiseksi myönnetty kuluttajaluotto;
- 7) muu kuluttajaluotto;
- 8) elinkeinotoimintaa varten myönnetty luotto;
- 9) muu luotto.

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 17 §:ssä tarkoitettun saatavan käyttötarkoitukseksi ilmoitetaan opintolainan takaussaatava.

Edellä 3 momentin 1–4 kohdassa asuntoluotolla tarkoitetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 7 a luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua asuntoluottoa sekä lisäksi sellaista asuinhuoneiston, asuinkiinteistön tai asuinrakennuksen peruskorjausta varten myönnettyä kuluttajaluottoa, jonka vakuudeksi annetaan asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat yhteisöosuudet, asuinkiinteistö tai kiinteistöä koskeva käyttöoikeus rakennuksineen. Edellä 3 momentin 6 kohdassa liikennevälineellä tarkoitetaan liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin rekisteröitävää liikennevälinettä siihen mahdollisesti liittyvine lisävarusteineen.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan jatkuvien luottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) luottoraja;
- 2) luoton nostettu määrä kuukausittaisen eräpäivän jälkeisenä kalenteripäivänä tai, jos kuukausittaista eräpäivää ei ole, kuukauden viimeisenä kalenteripäivänä, sekä luoton nostetun määrän arvopäivämäärä.

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus päivittää ja tarkistaa positiivisen luottotietorekisterin sisältämiä ilmoitusvelvollisen tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

13 a §

Osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden tiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan seuraavat huoneistotietojärjestelmästä annetussa laissa (1328/2018) tarkoitettuun huoneistotietojärjestelmään talletetut tiedot niistä osakeryhmistä, joiden vastuulle on kohdistettu yhtiön nostamaa luottoa:

- 1) yhtiön yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) osakeryhmätunnus;
- 3) huoneiston numero;
- 4) yhtiön kotipaikka;
- 5) omistajan omistusosuus osakeryhmästä ja omistajien lukumäärä;
- 6) osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä ja sen laskentapäivämäärä;
- 7) osakeryhmään kohdistuvan pääomavastikkeen kokonaismäärä ja sen maksuvelvollisuuden alkamispäivämäärä;
- 8) tieto osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun päättymisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan yritys- ja yhteisötietojärjestelmään merkitty yhtiön nimi.

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus täydentää ja päivittää tietoja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

21 §

Tietojen luovuttaminen luotonantajille

Lisäksi rekisteristä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitetut tiedot 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulle elinkeinonharjoittajalle ja erityisrahoitusyhtiölle:

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantasaiset perustiedot:

- 1) henkilön henkilötunnus;
- 2) henkilölle luottoja myöntäneiden luotonantajien ja niitä välittäneiden vertaislainan välittäjien lukumäärä yhteensä;
- 3) henkilöllä olevien luottojen lukumäärä yhteensä;
- 4) viimeksi maksetun lyhennyksen, korkojen ja kulujen yhteismäärä kaikkien henkilön samaa valuuttaa olevien muiden luottojen kuin leasing-sopimusten osalta;
- 5) viimeksi maksetun kuukausittaisen maksuerän yhteismäärä kaikkien henkilön samaa valuuttaa olevien leasing-sopimusten osalta;
- 6) sellaisten luottojen lukumäärä yhteensä, joissa henkilö on takaajana.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantasaiset luottokohtaiset tiedot:

- 1) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta sekä onko kyse leasing-sopimuksesta;
- 2) luottosopimuksen tekopäivä;
- 3) velallisten lukumäärä;
- 4) luoton valuutta;
- 5) velallisen yritys- ja yhteisötunnus sekä toiminimi;
- 6) kertaluoton osalta luoton käyttötarkoitus, maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä, luoton myönnetty ja nostettu määrä, luoton saldo lyhennyksen jälkeen, luoton lyhennysväli sekä, jos luotto maksetaan yhdessä erässä tai jos luottosopimuksen mukaan luoton viimeinen maksuerä on huomattavasti säännöllistä maksuerää suurempi, luoton lyhennystapa;
- 7) jatkuvan luoton osalta tieto luottorajan myönnetystä määrästä sekä sen viimeisimmästä nostetusta määrästä ja arvopäivämäärästä;
- 8) tieto siitä, liittyykö luottoon vakuus, sekä vakuuden tyyppi;
- 9) leasing-sopimuksen osalta sopimuksen alkupäivämäärä, jos se poikkeaa luottosopimuksen tekopäivästä, sekä sopimuksen mukainen loppukauppahinta, jos sopimus edellyttää lunastusta;
- 10) lyhennysvapaaajakson alku- ja päättymispäivä meneillään olevista ja tulevaisuuteen ajoituvista jaksoista;
- 11) vähintään 60 päivää viivästyneen maksuerän eräpäivä ja maksuerästä maksamatta oleva määrä sekä tieto luoton eräännyttämisestä, jos luotto sen johdosta on eräänntynyt kokonaan maksettavaksi;
- 12) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan nojalla.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa huoneistotietojärjestelmästä saatujen ilmoitusten perusteella muodostettu tieto henkilön omistamien sellaisten osakeryhmien lukumäärästä yhteensä, joiden vastuulle on kohdistettu yhtiön nostamaa luottoa sekä lisäksi seuraavat osakeryhmäkohtaiset tiedot:

- 1) henkilön omistusosuus osakeryhmästä;
- 2) osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä ja sen laskentapäivämäärä;
- 3) osakeryhmään kohdistuvan pääomavastikkeen kokonaismäärä ja sen maksuvelvollisuuden alkamispäivämäärä voimassa olevista ja tulevista pääomavastikkeista;
- 4) tieto siitä, mitkä luottovastuut kohdistuvat samassa yhtiössä oleviin osakeryhmiin.

Sellaisista luotoista, jotka kuuluvat yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 23 §:ssä tarkoitettun maksuohjelman tai yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaisesti vahvistetun saneerausohjelman piiriin, voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ainoastaan 1 momentin 1–3 ja 6 kohdassa ja 2 momentin 5 ja 12 kohdassa tarkoitettut tiedot sekä tieto luoton kuulumisesta tällaisen ohjelman piiriin.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa tiedot tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella lasketuista brutto- ja nettotuloista viimeisimmän 12 kuukauden ajalta.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa tieto 15 §:ssä tarkoitettusta vapaaehtoisesta luottokiellosta ja merkin­nän tekemisen syystä.

Jos henkilö, jonka osalta tietoja rekisteristä pyydetään, on kuollut, voidaan rekisteristä salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ainoastaan tieto henkilön kuolemasta ja kuolinpäivästä.

23 a §

Luotonhakijan tunnistamisvelvollisuus

Sen, joka hankkii positiivisesta luottotietorekisteristä luonnollista henkilöä koskevia tietoja käytettäväksi 21 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen, on tunnistettava kyseessä oleva henkilö sekä tarvittaessa todennettava tämän henkilöllisyys ennen tietojen hankkimista.

32 §

Tietojen säilytysaika

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

- 1) 7–9 ja 11 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa, 10 §:n 2 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot kertaluottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun velvollisuus maksaa luotto on lakannut;
- 2) 7–9 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot jatkuvien luottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luottosopimus on päättynyt ja velvollisuus maksaa luotto on lakannut;
- 3) 10 §:n 2 momentin 1–4 kohdassa ja 3 momentissa sekä 14 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot kahden vuoden kuluttua niiden tallettamisesta rekisteriin;
- 4) 12 §:ssä tarkoitettut maksuviivetiedot, kun maksuviiveen poistumista koskeva tieto on välittynyt rekisteriin, ja eräännyttämistä koskeva tieto, kun velvollisuus maksaa eräännytetty luotto on lakannut;
- 5) 13 §:ssä tarkoitettut tiedot, kun maksuohjelman kesto tai saneerausohjelma on päättynyt tai kun ohjelma on rauennut;
- 6) 13 a §:ssä tarkoitettut tiedot, kun osakkeenomistajan luottovastuu kyseisessä osakeryhmässä on päättynyt;

7) tiedot 15 ja 21 §:n nojalla luovutetuista tiedoista viiden vuoden kuluttua tietojen luovutus-
hetkestä;

8) muut 15 §:ssä tarkoitetut tiedot kuin tieto luovutetuista tiedoista, kun vapaaehtoista luotto-
kieltoa koskeva merkintä on poistunut käytöstä;

9) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tieto-
suoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai että tietosuojavaltuutettu on antanut määräyk-
sen käsittelyn rajoittamisesta, kun käsittelyn rajoittaminen ei ole enää tarpeen.

34 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2022. Sen 6 §:n 1 momentin 2 kohta ja 16 §:n 2
momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä joulukuuta 2025 ja 21 §:n 2 momentin 1
kohta 1 päivänä huhtikuuta 2026.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 13 a §:ää sovelletaan vasta 18 päivästä tammikuuta 2027 ja 22 §:n 3 momenttia ja
32 §:n 6 kohtaa vasta 1 päivästä huhtikuuta 2027.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Tiedot luotoista

Tiedot luotoista

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 7–15 §:ssä tarkoitetut tiedot sopimuksen mukaan myönnetystä:

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 7–13 §:ssä tarkoitetut tiedot sopimuksen mukaan myönnetystä:

7 §

7 §

Luoton perustietoina talletettavat tiedot

Luoton perustietoina talletettavat tiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 6 §:n mukaan rekisteriin merkittävien luottojen osalta seuraavat luoton perustiedot:

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 6 §:n mukaan rekisteriin merkittävien luottojen osalta seuraavat luoton perustiedot:

1) ilmoitusvelvollisen nimi, tämän markkinoinnissa käyttämä nimi tai aputoiminimi sekä yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, ulkomainen organisaatiotunniste;

1) ilmoitusvelvollisen nimi, tämän markkinoinnissa käyttämä nimi tai aputoiminimi sekä yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, ulkomainen organisaatiotunniste;

2) luoton numero;

2) luoton numero;

3) tieto siitä, onko kyse ilmoitusvelvollisen luotonantajana myöntämästä luotosta vai vertaislainanvälittäjänä välittämästä luotosta;

3) tieto siitä, onko kyse ilmoitusvelvollisen luotonantajana myöntämästä luotosta vai vertaislainanvälittäjänä välittämästä luotosta;

4) velallisten lukumäärä;

4) velallisten lukumäärä;

5) luottosopimuksen tekopäivä;

5) luottosopimuksen tekopäivä;

6) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta;

6) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta;

7) tieto siitä, onko kyse vuokra- tai muusta sellaisesta sopimuksesta, jonka nojalla tavara luovutetaan kuluttajan hallintaan ja jonka ehtojen mukaan tavaran käteishinta ja luottokustannukset tulevat suoritetuiksi vuokrakaudella tai jonka ehtojen mukaan kuluttaja voi muutoin tulla tavaran omistajaksi sopimuksen päättyessä (leasing-sopimus);

7) tieto siitä, onko kyse vuokra- tai muusta sellaisesta sopimuksesta, jonka nojalla tavara luovutetaan kuluttajan hallintaan ja jonka ehtojen mukaan tavaran käteishinta ja luottokustannukset tulevat suoritetuiksi vuokrakaudella tai jonka ehtojen mukaan kuluttaja voi muutoin tulla tavaran omistajaksi sopimuksen päättyessä (leasing-sopimus);

8) luoton valuutta;

8) luoton valuutta;

9) kuluttajaluotoissa tieto siitä, onko kyse kuluttajansuojalain 7 vai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta luotosta, sekä siitä, onko kyse mainitun lain 7 luvun 7 §:n 3 kohdassa tarkoitettusta hyödykesidonnaisesta luotosta;

10) luottosopimuksen tekemisen yhteydessä maksettavat kertakulut;

11) tieto luoton siirrosta sekä siirronsaajan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, siirronsaajan nimi ja ulkomainen organisaatio-tunniste;

12) tieto luottosopimuksen päättymisestä ja päättymispäivämäärä.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan kertaluottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) luoton käyttötarkoitus;
- 2) luoton lyhennystapa ja -väli;
- 3) luoton myönnetty ja nostettu määrä;
- 4) maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä, jos se on tiedossa.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan jatkuvien luottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) luottoraja;
- 2) luoton nostettu määrä kuukausittaisen eräpäivän jälkeisenä kalenteripäivänä tai, jos kuukausittaista eräpäivää ei ole, kuukauden viimeisenä kalenteripäivänä, sekä luoton nostetun määrän arvopäivämäärä.

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus päivittää ja tarkistaa positiivisen luottotietorekisterin sisältämiä ilmoitusvelvollisen tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

9) kuluttajaluotoissa tieto siitä, onko kyse kuluttajansuojalain 7 vai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta luotosta, sekä siitä, onko kyse mainitun lain 7 luvun 7 §:n 3 kohdassa tarkoitettusta hyödykesidonnaisesta luotosta;

10) tieto siitä, onko luotto muu kuin kuluttajaluotto;

11) luottosopimuksen tekemisen yhteydessä maksettavat kertakulut;

12) tieto luoton siirrosta sekä siirronsaajan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, siirronsaajan nimi ja ulkomainen organisaatio-tunniste;

13) tieto luottosopimuksen päättymisestä ja päättymispäivämäärä.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan kertaluottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) luoton käyttötarkoitus;
- 2) luoton lyhennystapa ja -väli;
- 3) luoton myönnetty ja nostettu määrä;
- 4) maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä, jos se on tiedossa.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi luoton käyttötarkoitukseksi talletetaan positiiviseen luottotietorekisteriin jokin seuraavista:

- 1) asuntoluotto;
- 2) asuntoluotto ensiasunnon hankkimiseksi;
- 3) asuntoluotto vapaa-ajanasunnon hankkimiseksi;
- 4) asuntoluotto sijoitusasunnon hankkimiseksi;
- 5) opintolaina;
- 6) liikennevälineen hankkimiseksi myönnetty kuluttajaluotto;
- 7) muu kuluttajaluotto;
- 8) elinkeinotoimintaa varten myönnetty luotto;
- 9) muu luotto.

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 17 §:ssä tarkoitettun saatavan käyttötarkoitukseksi ilmoitetaan opintolainan taussaatava.

Edellä 3 momentin 1–4 kohdassa asuntoluotolla tarkoitetaan kuluttajansuojalain (38/1978)) 7 a luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua asuntoluottoa sekä lisäksi sellaista asuinhuoneiston, asuinkiinteistön tai

asuinrakennuksen peruskorjausta varten myönnettyä kuluttajaluottoa, jonka vakuudeksi annetaan asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat yhteisöosuudet, asuin kiinteistö tai kiinteistöä koskeva käyttöoikeus rakennuksiin. Edellä 3 momentin 6 kohdassa liikennevälineellä tarkoitetaan liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin rekisteröitävää liikennevälinettä siihen mahdollisesti liittyvine lisävarusteineen.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan jatkuvien luottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) luottoraja;
- 2) luoton nostettu määrä kuukausittaisen eräpäivän jälkeisenä kalenteripäivänä tai, jos kuukausittaista eräpäivää ei ole, kuukauden viimeisenä kalenteripäivänä, sekä luoton nostetun määrän arvopäivämäärä.

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus päivittää ja tarkistaa positiivisen luottotietorekisterin sisältämiä ilmoitusvelvollisen tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

13 a §

Osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuuiden tiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan seuraavat huoneistotietojärjestelmästä annetussa laissa (1328/2018) tarkoitettuun huoneistotietojärjestelmään talletetut tiedot niistä osakeryhmistä, joiden vastuulle on kohdistettu yhtiön nostamaa luottoa:

- 1) yhtiön yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) osakeryhmätunnus;
- 3) huoneiston numero;
- 4) yhtiön kotipaikka;
- 5) omistajan omistusosuus osakeryhmästä ja omistajien lukumäärä;
- 6) osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä ja sen laskentapäivämäärä;
- 7) osakeryhmään kohdistuvan pääomavastikkeiden kokonaismäärä ja sen maksuvelvollisuuden alkamispäivämäärä;

21 §

Tietojen luovuttaminen luotonantajille

Lisäksi rekisteristä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitetut tiedot 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulle elinkeinonharjoittajalle:

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantaisaiset perustiedot:

- 1) henkilön henkilötunnus;
- 2) henkilölle luottoja myöntäneiden luotonantajien ja niitä välittäneiden vertaislainan välittäjien lukumäärä yhteensä;
- 3) henkilöllä olevien luottojen lukumäärä yhteensä;
- 4) viimeksi maksetun lyhennyksen, korkojen ja kulujen yhteismäärä kaikkien henkilön samaa valuuttaa olevien muiden luottojen kuin leasing-sopimusten osalta;
- 5) viimeksi maksetun kuukausittaisen maksuerän yhteismäärä kaikkien henkilön samaa valuuttaa olevien leasing-sopimusten osalta;
- 6) sellaisten luottojen lukumäärä yhteensä, joissa henkilö on takaajana.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantaisaiset luottokohtaiset tiedot:

8) tieto osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun päättymisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan yritys- ja yhteisötietojärjestelmään merkitty yhtiön nimi.

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus täydentää ja päivittää tietoja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

21 §

Tietojen luovuttaminen luotonantajille

Lisäksi rekisteristä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitetut tiedot 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulle elinkeinonharjoittajalle ja erityisrahoitusyhtiölle:

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantaisaiset perustiedot:

- 1) henkilön henkilötunnus;
- 2) henkilölle luottoja myöntäneiden luotonantajien ja niitä välittäneiden vertaislainan välittäjien lukumäärä yhteensä;
- 3) henkilöllä olevien luottojen lukumäärä yhteensä;
- 4) viimeksi maksetun lyhennyksen, korkojen ja kulujen yhteismäärä kaikkien henkilön samaa valuuttaa olevien muiden luottojen kuin leasing-sopimusten osalta;
- 5) viimeksi maksetun kuukausittaisen maksuerän yhteismäärä kaikkien henkilön samaa valuuttaa olevien leasing-sopimusten osalta;
- 6) sellaisten luottojen lukumäärä yhteensä, joissa henkilö on takaajana.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantaisaiset luottokohtaiset tiedot:

Voimassa oleva laki

1) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta sekä onko kyse leasing-sopimuksesta;

2) luottosopimuksen tekopäivä;

3) velallisten lukumäärä;

4) luoton valuutta;

5) velallisen yritys- ja yhteisötunnus sekä toiminimi;

6) kertaluoton osalta luoton käyttötarkoitus, maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä, luoton myönnetty ja nostettu määrä, luoton saldo lyhennyksen jälkeen, luoton lyhennysväli sekä, jos luotto maksetaan yhdessä erässä tai jos luottosopimuksen mukaan luoton viimeinen maksuerä on huomattavasti säännöllistä maksuerää suurempi, luoton lyhennystapa;

7) jatkuvan luoton osalta tieto luottorajan myönnetystä määrästä sekä sen viimeisimmästä nostetusta määrästä ja arvopäivämäärästä;

8) tieto siitä, liittyykö luottoon vakuus, sekä vakuuden tyyppi;

9) leasing-sopimuksen osalta sopimuksen alkupäivämäärä, jos se poikkeaa luottosopimuksen tekopäivästä, sekä sopimuksen mukainen loppukauppahinta, jos sopimus edellyttää lunastusta;

10) lyhennysvapaajakson alku- ja päätymispäivä meneillään olevista ja tulevaisuuteen ajoittuvista jaksoista;

11) vähintään 60 päivää viivästyneen maksuerän eräpäivä ja maksuerästä maksamatta oleva määrä sekä tieto luoton eräännyttämisestä, jos luotto sen johdosta on eräänntynyt kokonaan maksettavaksi;

12) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuojasetuksen 18 artiklan nojalla.

Sellaisista luotoista, jotka kuuluvat yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 23 §:ssä tarkoitetun maksuohjelman tai yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaisesti vahvistetun saneerausohjelman piiriin, voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ainoastaan 1 momentin 1–3 ja 6 kohdassa ja 2 momentin 5 ja 12 kohdassa tarkoitettut tiedot sekä tieto luoton kuulumisesta tällaisen ohjelman piiriin.

Ehdotus

1) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta sekä onko kyse leasing-sopimuksesta;

2) luottosopimuksen tekopäivä;

3) velallisten lukumäärä;

4) luoton valuutta;

5) velallisen yritys- ja yhteisötunnus sekä toiminimi;

6) kertaluoton osalta luoton käyttötarkoitus, maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä, luoton myönnetty ja nostettu määrä, luoton saldo lyhennyksen jälkeen, luoton lyhennysväli sekä, jos luotto maksetaan yhdessä erässä tai jos luottosopimuksen mukaan luoton viimeinen maksuerä on huomattavasti säännöllistä maksuerää suurempi, luoton lyhennystapa;

7) jatkuvan luoton osalta tieto luottorajan myönnetystä määrästä sekä sen viimeisimmästä nostetusta määrästä ja arvopäivämäärästä;

8) tieto siitä, liittyykö luottoon vakuus, sekä vakuuden tyyppi;

9) leasing-sopimuksen osalta sopimuksen alkupäivämäärä, jos se poikkeaa luottosopimuksen tekopäivästä, sekä sopimuksen mukainen loppukauppahinta, jos sopimus edellyttää lunastusta;

10) lyhennysvapaajakson alku- ja päätymispäivä meneillään olevista ja tulevaisuuteen ajoittuvista jaksoista;

11) vähintään 60 päivää viivästyneen maksuerän eräpäivä ja maksuerästä maksamatta oleva määrä sekä tieto luoton eräännyttämisestä, jos luotto sen johdosta on eräänntynyt kokonaan maksettavaksi;

12) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuojasetuksen 18 artiklan nojalla.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa huoneistotietojärjestelmästä saatujen ilmoitusten perusteella muodostettu tieto henkilön omistamien sellaisten osakeryhmien lukumäärästä yhteensä, joiden vastuulle on kohdistettu yhtiön nostamaa luottoa sekä lisäksi seuraavat osakeryhmäkohtaiset tiedot:

1) henkilön omistusosuus osakeryhmästä;

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa tiedot tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella lasketuista brutto- ja nettotuloista viimeisimmän 12 kuukauden ajalta.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa tieto 15 §:ssä tarkoitettua vapaaehtoisesta luottokiellosta ja merkinnän tekemisen syystä.

Jos henkilö, jonka osalta tietoja rekisteristä pyydetään, on kuollut, voidaan rekisteristä salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ainoastaan tieto henkilön kuolemasta ja kuolinpäivästä.

2) osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä ja sen laskentapäivämäärä;

3) osakeryhmään kohdistuvan pääomavastikkeeseen kokonaismäärä ja sen maksuvelvollisuuden alkamispäivämäärä voimassa olevista ja tulevista pääomavastikkeista;

4) tieto siitä, mitkä luottovastuut kohdistuvat samassa yhtiössä oleviin osakeryhmiin.

Sellaisista luotoista, jotka kuuluvat yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 23 §:ssä tarkoitettuna maksuohjelman tai yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaisesti vahvistetun saneerausohjelman piiriin, voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ainoastaan 1 momentin 1–3 ja 6 kohdassa ja 2 momentin 5 ja 12 kohdassa tarkoitettua tietoja sekä tieto luoton kuulumisesta tällaisen ohjelman piiriin.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa tiedot tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella lasketuista brutto- ja nettotuloista viimeisimmän 12 kuukauden ajalta.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa tieto 15 §:ssä tarkoitettua vapaaehtoisesta luottokiellosta ja merkinnän tekemisen syystä.

Jos henkilö, jonka osalta tietoja rekisteristä pyydetään, on kuollut, voidaan rekisteristä salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ainoastaan tieto henkilön kuolemasta ja kuolinpäivästä.

23 a §

Luotonhakijan tunnistamisvelvollisuus

Sen, joka hankkii positiivisesta luottotietorekisteristä luonnollista henkilöä koskevia tietoja käytettäväksi 21 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen, on tunnistettava kyseessä oleva henkilö sekä tarvittaessa todennettava tämän henkilöllisyys ennen tietojen hankkimista.

Tietojen säilytysaika

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

1) 7–9 ja 11 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa, 10 §:n 2 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitetut tiedot kertaluottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun velvollisuus maksaa luotto on lakannut;

2) 7–9 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitetut tiedot jatkuvien luottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luottosopimus on päättynyt ja velvollisuus maksaa luotto on lakannut;

3) 10 §:n 2 momentin 1–4 kohdassa ja 3 momentissa sekä 14 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot kahden vuoden kuluttua niiden tallettamisesta rekisteriin;

4) 12 §:ssä tarkoitetut maksuviivetiedot, kun maksuviiveen poistumista koskeva tieto on välittynyt rekisteriin, ja eräännyttämistä koskeva tieto, kun velvollisuus maksaa eräännytetty luotto on lakannut;

5) 13 §:ssä tarkoitetut tiedot, kun maksuohjelma tai saneerausohjelma on päättynyt tai rauennut;

6) tiedot 15 ja 21 §:n nojalla luovutetuista tiedoista viiden vuoden kuluttua tietojen luovutushetkestä;

7) muut 15 §:ssä tarkoitetut tiedot kuin tieto luovutetuista tiedoista, kun vapaaehtoista luottokieltoa koskeva merkintä on poistunut käytöstä;

8) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai että tietosuojavaltuutettu on antanut määräyksen käsittelyn rajoittamisesta, kun käsittelyn rajoittaminen ei ole enää tarpeen.

34 §

Voimaantulo

Tietojen säilytysaika

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

1) 7–9 ja 11 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa, 10 §:n 2 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitetut tiedot kertaluottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun velvollisuus maksaa luotto on lakannut;

2) 7–9 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitetut tiedot jatkuvien luottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luottosopimus on päättynyt ja velvollisuus maksaa luotto on lakannut;

3) 10 §:n 2 momentin 1–4 kohdassa ja 3 momentissa sekä 14 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot kahden vuoden kuluttua niiden tallettamisesta rekisteriin;

4) 12 §:ssä tarkoitetut maksuviivetiedot, kun maksuviiveen poistumista koskeva tieto on välittynyt rekisteriin, ja eräännyttämistä koskeva tieto, kun velvollisuus maksaa eräännytetty luotto on lakannut;

5) 13 §:ssä tarkoitetut tiedot, kun *maksuohjelman kesto* tai saneerausohjelma on päättynyt tai *kun ohjelma on rauennut*;

6) *13 a §:ssä tarkoitetut tiedot, kun osakkeenomistajan luottovastuu kyseisessä osaker ryhmässä on päättynyt*;

7) tiedot 15 ja 21 §:n nojalla luovutetuista tiedoista viiden vuoden kuluttua tietojen luovutushetkestä;

8) muut 15 §:ssä tarkoitetut tiedot kuin tieto luovutetuista tiedoista, kun vapaaehtoista luottokieltoa koskeva merkintä on poistunut käytöstä;

9) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai että tietosuojavaltuutettu on antanut määräyksen käsittelyn rajoittamisesta, kun käsittelyn rajoittaminen ei ole enää tarpeen.

34 §

Voimaantulo

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2022. Sen 6 §:n 1 momentin 2 kohta, 16 §:n 2 momentti sekä 19 §:n 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä joulukuuta 2025 ja 21 §:n 2 momentin 1 kohta ja 6 momentti 1 päivänä huhtikuuta 2026.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2022. Sen 6 §:n 1 momentin 2 kohta ja 16 §:n 2 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä joulukuuta 2025 ja 21 §:n 2 momentin 1 kohta 1 päivänä huhtikuuta 2026.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
. . .

Tämän lain 13 a §:ää sovelletaan vasta 18 päivästä tammikuuta 2027 ja 22 §:n 3 momenttia ja 32 §:n 6 kohtaa vasta 1 päivästä huhtikuuta 2027.

Valtioneuvoston asetus

eräistä positiiviseen luottotietorekisteriin tallettavista tiedoista annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
kumotaan eräistä positiiviseen luottotietorekisteriin tallettavista tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen (811/2022) 1 §.

1 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Esimerkki luottovastuun tietojen näkymästä luottotietoraportilla:

Yhtiö 1:

Henkilön omistusosuus osakeryhmästä	1/4
Osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä	60.000,00
Luottovastuun laskentapäivämäärä	1.4.2024
Osakeryhmään kohdistuvan pääomavastikkeen kokonaismäärä	850,00
Pääomavastikkeen alkamispäivämäärä	1.4.2024

Esimerkki luottovastuun tietojen näkymästä rekisteröidyn sähköisessä asiointipalvelussa:

Yhtiön Y-tunnus	1234567-8
Osakeryhmätunnus	ABC12D4EFGH67890
Taloyhtiön nimi	
Huoneiston numero	A 12
Yhtiön kotipaikka	Porvoo
Omistusosuus	1/4
Osakeryhmään kohdistuvan luottovastuun kokonaismäärä	60.000,00
Luottovastuun laskentapäivämäärä	1.4.2024
Osakeryhmään kohdistuvan pääomavastikkeen kokonaismäärä	850,00
Pääomavastikkeen alkamispäivämäärä	1.4.2024